ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4344 7/20 ՅՈՒՆԻՍ 1900 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 23 ՄԷՖԷՐ 1318 ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4344

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçue
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղրշ.
» » »	վեցամսեայ.	70 »
» » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։

Ձեռագրեալ թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԴԷՊԻ ԵՐԿԻՆՔ

Շիտակը երջանիկ մարդիկ մեր պապերուն ու տատերուն հաններն ու հաւերը...։ Ժամանակակից կեանքին պահանջած բազմակողմանի ծանօթութեան մէկ հարիւրերորդն իսկ աւելորդ luxe մըն էր այդ ատեններուն, քանի որ անոնց համար աշխարհը իրենց բնակած գիւղով կամ աւանով կը սկսէր և մօտակայ ամէնէ՛ն ծանօթ գաւառով կը վերջանար։ Անկէ անդին բան մը չէին գիտեր ո՛չ եւրոպական երկիրներուն վրայ, ոչ ալ Ասիոյ կամ Ափրիկէի այս ու այն պետութեան կամ գաղութին, բոլորովին անգիտակ այն աւելի կամ նուազ կարեւոր դէպքերուն՝ որոնք աշխարհի այդ մասերուն մէջ կրնային երեւան գալ։ Իսկ Ամերիկան հէքեաթունակ երկիր մըն էր անոնց համար, մէկը այն երեւակայական վայրերէն՝ որոնք Մէտտաշի մը պատմած զրոյցներուն մէջ միայն գոյութիւն ունին։ Եւ դուք անշուշտ կրնաք գուշակել թէ ատանկ ատենի մը մէջ Ովկիանիոյ վրայ մտածող մը չէր կրնար գտնուիլ։

Այդչափը սակայն, հաւատացէք որ կը բաւէր իրենց։ Որչա՛փ ալ սահմանափակ ըլլար կեանքի ու բնութեան մասին իրենց ունեցած ծանօթութիւնը, միշտ աւելորդ տարր մըն էր, քանի որ չէր կրնար ըլլալ վայրկեան մը ուր նոյն իսկ այդ պուսս մը ծանօթութեան պէտքը զգային։ Իրենց ինչո՞ւն պէտք թէ աշխարհի մէջ կրնայ գտնուիլ այս ինչ անունով երկիր մը՝ ուր մարդիկը ցորեկը կը քնանան և գիշերը անքուն կ'անցընեն։ Ի՞նչ օգտակարութիւն կրնար ունենալ այդ գիտելիքը. չէ՞ մի որ կրկին պիտի աշխատէին իրենց հացը հանելու համար. չէ՞ մի որ այդ բանը գիտնալով հանդերձ միեւնոյն յոգնութիւնը պիտի զգային օրուան մէջ և միեւնոյն քրտինքը պիտի թափէին։ Ան ատեններուն թաղէ թաղ կատարուելիք այցելութիւն մը ա՛յն ատեն համեմատութիւն մը ունէր անոնց աչքին՝ որչափ որ թերեւս մեզի չի ներկայացներ այսօր Ովկիանոսէն անդին կատարուելիք ճամբորդութիւն մը. այնչա՛փ աննշան էր իրենց գիտցածը։

Ու մարդիկը երջանիկ էին։

Կեանքը անուշ կ'ապրուէր այդ պայմաններուն մէջ, անգիտակից և ինքնամփոփ կեանք մը, ազատ ամէն օտար մտածումէ, հոգածու իր պէտքերուն միայն, և սահմանափակուած աշխարհի մը մէջ որ իրենց կարծիքով չարթուան մը ճամբու սահմանը միայն ունէր։ Երեւակայեցէք առտուն կանուխ ելլել, խաչ մը հանել երեսին, գործի երթալ, մինչեւ իրիկուն առետուրով զբաղիլ, ու եթէ կ'ուզէք... վերադարձին ալ քանի մը հատ ճնկել, և կերակուրը ուտելէ ետքը աքաղաղներուն հետ միեւնոյն ատեն քնանալ։

* * *

Չեմ գիտեր թէ ինչ պիտի մտածէք այս կեանքին վրայ։ Վստահ եմ որ ձեզմէ շատեր քաղաքակրթութեան անունով մէջ պիտի նետուին, յայտարարելու համար բովանդակ մակաբոյծ հանգամանքը այդ կեանքին զոր Ֆրանսացիք «bon à rien» կ'անուանեն։ Ուրիշներ քիչ մը չափազանց տաղտկալի պիտի գտնեն զայն, հարցնելով թէ այդ մարդիկը ինչպէ՞ս իրենց սովորական տափակ կենցաղավարութենէն դուրս զբօսանքի և վայելքներու բաղձանքը չէին ունենար բնաւ։

Ճաշակի խնդիր շիտակը. ամէն մարդ իրաւունք ունի իր ուզածին պէս դատելու այդ կեանքը, որուն վրայ սակայն կրնան տարբեր խորհողներ ալ գտնուիլ։ Օրինակի համար չէ՞ք կարծեր որ ամէն մարդ այսօր քիչ մը չափէն աւելի կը զբաղի ա՛յն տեսակ խրդութիւններով ու խնդիրներով որոնք իր փորը չեն կշտացներ երբեք. և սակայն մի՛շտ մոռնալով իր նիւթական ու բարոյական պէտքերը, զորս կ'անգիտանայ նոյն իսկ, բռնուած համաշխարհայնութեան հոսանքէ մը՝ որ միշտ վնասակար կ'ըլլայ իրեն։ Այս մտածումը ունեցող ամէն մարդ կը կարծեմ թէ վերադարձը պիտի բաղձայ այդ նախնի կեանքին, ինքնամփոփ և իր պէտքերուն հոգածու կեանքին, որ մանաւանդ պզտիկ ժողովուրդներու համար կրնայ շա՜տ օգտակար ըլլալ։

Երեւակայեցէք մեր այս օրուան կեանքին պահանջած ծանօթութեան շրջանակը. անչափելի բան մը, անանկ չէ՞։ Մինչդեռ մեր նախահայրերը իրենցմէ քանի մը թաղ անդին կատարուած աննշան գործողութիւն մը և կամ տեղի ունեցած անկարեւոր դէպք մը միայն կ'ունենային իբր մտածման, հետաքրքրութեան առարկայ, մենք՝ այսօրուան օրս ժամավաճառ կ'ըլլանք ո՛չ միայն զբաղելով մեր երկրին մէջ պատահած խրդութիւններով, այլ նաեւ բոլոր այն երկիրներով ալ՝ որոնք մեզմէ մղոններով ու մղոններով հեռու կը գտնուին, և որոնց հետ բնաւ ուղղակի հաղորդակցելու պատճառ մը չունինք։ Մեր նախնիքը Ֆիներ-Պաղչէի վրայ տեղեկութիւն անգամ չունէին և չէին ալ հետաքրքրուեր, բայց մենք այսօր խենթի պէս լրագիրները կը կը բռնանք հասկնալու համար թէ Չինաստանի ո՛ր անծանօթ անկիւնին մէջ ինչ տեղի կ'ունենայ, և կամ Ափրիկէի ո և է մէկ հեռաւոր խորշին մէջ Բոէրները ինչպէ՞ս կ'ամուսնանան կամ իրար կը բաժնեն։ Մեր կեանքին, մեր ապրելու պայմաններուն հետ առնչութիւն չունեցող ամէն բանի կը հետաքրքրուինք այսօր, կ'ոգեւորուինք ա՛յն տեսակ դէպքերէ որոնք ոչ հաց կու տան մեզի ոչ ալ ջուր, կը փնտռենք ա՛յն տեսակ տեղեկութիւններ,—օրինակի համար Անատոլուի աղջիկներուն մասին երկրայնութիւնը կամ աւստրալեան Մաորիներու փորձ ու հակափորձին լայնքը, և դեռ ի՛նչ այլանդակ բան որ կրնանք երեւակայել,—առանց մտածելու թէ ատոնք բան մը չեն բերեր մեզի, թէ աւելորդ գիտելիքներ են որոնց ո՛չ մէկ առթիւ կրնանք պէտք ունենալ։

Տարի մը առաջ թերեւս ոչ ոք գիտէր կամ շատ քիչեր գիտէին Թրանսվալի գոյութիւնը. այսօր, ամէն մարդ բերնուց գիտէ Ֆոնթայն, Ռէֆ, Տորբ, պուրկ վերջաւորութեամբ և մղոն մը երկայնութեամբ քաղքի, գետի, աւաններու, տափարակի և դաշտերու անուններ. ու դեռ անդին կան անգլիացի, սոլդր կամ սանամեցի զօրավարներու, վաշտերու, սպաններու, գնդապետներու, զօրաբաժիններու, բժիշկներու անուններն ալ, ու տակաւին ինչ որ ուզէք։ Միեւնոյն կերպով քանի մը տարի առաջ ամէն մարդ շատ սահմանափակ ծանօթութիւն մը միայն ունէր Չինաստանի վրայ, այդ առասպելային Չինիմաչինին, որմէ՝ բնակիչներուն մուկ ուտելը միայն գիտէինք։ Ճափոնի հետ պատերազմ մը երկրին բովանդակ աշխարհագրութիւնը օրուան առարկայ դարձուց, և այսօր, Պոքսըրները իրենց չահատակութիւններով նոր այժմէութիւն մը կու տան անոր, նոյն իսկ անգլօ-թրանսվալեան պատերազմը մոռցնելու աստիճան։ Նայ–Նինի–Թսու–Բինի, Թս–Քու–Մա–Թս–Քինի, Չին–Չանոյ–Նինի–Թսունի և նմանօրինակ հազարամէկ անուններ ժամանակ մը մեր մտածման առարկան պիտի ըլլան, ու պիտի ջանանք միտք պահել այդ դժուարին անուանումները։ Որովհետեւ, արդի կեանքին պայմանները անպատճառ կը պահանջեն որ գիտնանք բոլոր ատոնք. այլապէս՝ տգէտ, զարգացում չստացած, քաղաքակրթութեան թշնամի մարդու համբաւը կը կպցնեն կռնակնիս՝ մինչեւ մեզ ծիծաղելի ընելու աստիճան։

* * *

Եւ հաւատացէք որ աս ասանկ է քիչ մը ամէն ազգի համար. ամէն երկրի, ամէն կլիմայի մէջ և ամէն երկինքի տակ միշտ այդ ծիծաղելի ու վնասակար ձգտումը ամէն բան ճանչնալու... բայց ի ինքզինքնին։ Եւ սակայն որովհետեւ քաղաքակրթութիւնը ասանկ կը պահանջէ, որովհետեւ առանց այդ ծանօթութիւններուն կարելի չէ նշանակելի դիրք մը գրաւել ընկերութեան մէջ։ Դարուն պահանջն է, կ'ըսեն, պէտք է անպատճառ գոհացում տալ։ Եւ օր օրին նոր երկրախուզութիւններ կ'ըլլան, նոր ժողովուրդներ, նոր բարքեր ու սովորոյթներ կը յայտնուին, նոր քաղաքներու, նոր աւաններու անուններ մէջտեղ կ'ելլեն, նոր բոյսեր կը գտնուին, ու մարդկութիւնը չի ձանձրանար. ամէն բանի կը հետաքրքրուի, ամէն բանի վրայ տեղեկութիւն կը փնտռէ։

Ո՜հ, շիտակը չափազանց տաղտկալի է սակայն։ Քաղաքակիրթ երեւալու համար թողուլ առօրեայ մտածումները, ապրուստի հոգը, իր անձնական պէտքերը և զբաղիլ բոլորովին աւելորդ, բոլորովին օդային խնդիրներով, —ըսէ՛ք, խնդրեմ քաղաքակրթութիւնը և կամ այն ողորմելի դրութիւնը զոր այդ բարձր անունով մկրտած ենք, առնելու փափաք մը չէ՞ք ունենար։

Եւ ըսել թէ կան մարդիկ՝ որոնք կ'աշխատին ատոնցմէ կամ գտնել զբաղման նոր débouchéeներ, հաղորդակցութեան նոր միջոցներ և նոր երկիրներ՝ ամէնքն ալ մեր երկրագունդին դուրս, իբր թէ անկէ չափել ինքզինք քանի մը դարուան կեանք ապահովելու։ Օրինակի համար, այս պահուս, Ֆրանսացի չափազէտ մը՝ Պ. Մէրսիէ, հազարումէկ կերպ կ'ըլլայ իր հայրենակիցներուն ինչպէս նաեւ բովանդակ գիտական աշխարհին հաւատացնելու համար թէ Հրատ մոլորակը ունի բնակիչներ որոնք մերիններէն հաւասար իմացական կարողութեամբ մը օժտուած են։ Կ'ըսէ թէ Պ. Մէրսիէ պիտի աշխատի հաղորդակցութեան մտնել Հրատի բնակիչներուն հետ, լուսաւոր աձագին ճառագայթներու միջոցաւ, և թէ այս պահուս կը պատրաստէ բանախօսութիւններու շարք մը՝ որով իր գիւտը պիտի բացատրէ ունկնդրելու համբերութիւնը ունեցող անձերու։

* * *

Չեմ գիտեր թէ որչա՛փ հիմնաւոր հանգամանք մը ունի Ֆրանսացի մաթեմաթիկոսին այս նորօրինակ գիւտը, բայց, նկատի առնելով այն տարապայման թափը որով մերինները վերջերս ձեռք առին Ի. դարու խնդիրը, կրնամ ձեզի վստահեցնել թէ վաղը միւս օր անկոչ վարժապետներու, հրապարակագիրներու և ինքնակոչ գիտուններու երամ մը թուղթ ու մելան պիտի սպառէ այս խնդրին ալ վրայ. և սակայն, անշուշտ առանց մտքէն անցընելու թէ մեր վարժարանները ողորմելի դրութեան մը մէջ կը գտնուին, թէ մեր կրթութեան գործը շատ խախուտ հիմերու վրայ դրուած է, թէ հայ երկրագործը դեռ իր սովորական արօրով կը հերկէ հողը, թէ մեր ազգ. կալուածները լաւ մատակարարութեան մը երեսը չեն տեսներ։ Թերեւս պատգամաւորութիւն մըն ալ ճամբայ հանել ուզեն դէպ ի երկինք, և կամ թղթակից մը զրկեն Հրատ մոլորակը՝ անոր բնակիչներուն բարքերն ու սովորոյթները, լեզուն և արուեստները ուսումնասիրելու համար։

Ստուգիւ կը յառաջդիմենք, անանկ չէ՞...։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԳՈՐԾԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Բ.

ԳԱՀԻՐԷ 17/30 Մայիս. 1900

1898 և 9 տարիներու եկամտի հաշիներու տախտակները մէջ բերելէ առաջ, հարկ է, մանաւանդ հեռաւոր անհրաժեշտ ըմբռնողներին համար կցել հետեւեալ ծանօթութիւնները, իբր լրացուցիչ մաս, զոր աւելի դիւրահասկնալի ընելու համար կը բաժնենք առանձին գլուխներու։

Եկեղեցի.—Ս. Աստուածածին եկեղեցին միակն էր ազգային հաստատութիւններուն մէջ, որ չունէր կալուած մինչեւ 1898 յունուար ամիսը, որ ատեն Հալէպցի բարեյիշատակ ազգային մը մեռաւ և կտակաւ թողուց կալուածի մը կէսը, որ կ'արժէ իբր 800 ոսմ. ոսկի։ Թէ՛ այս տան կէս հասոյթը և թէ՛ եկեղեցւոյ սովորական հասոյթները, բանկալ, սնակ, պատկերքաւ, եւղագին, ևն., ևն., բաւական են իր ծախքերուն. ասոր համար է՝ որ ամէն հաստատութեան իր սեպհական եկամուտը մատակարարելու սկզբունքը կարելի եղած չէ ճշդիւ գործադրել և առաջնորդարանի եկեղեցւոյ յատկացեալ է հետեւաբար ազգային տուրքի մէկ քառորդ մասը և բացէն նպաստ մը 48 ոսկի եգիպ. վճարելու համար քահանայի մը թոշակը։ Երկրորդ քահանայի մը թոշակը վճարելու համար վաթսուն եգիպտական ոսկի կը վճարէ աղքատաց հոգաբարձութիւնը և երրորդի մը կէս թոշակն ալ 24 եգ. ոսկի վարժարանի հոգաբարձութիւնը։ Վերի ցուցակներուն մէջ սակայն, հետեւելով հաշուետումարներուն, սոյն 132 ոսկւոյ գումարը ոչ թէ եկեղեցւոյ գլխին տարուած է, այլ առաջնորդարանի, աղքատաց ու վարժարանի, այնպէս որ եկեղեցւոյ ճիշդ ծախքը գտնելու համար՝ պէտք է այդ գումարը բարդել ցուցակներու մէջ նշանակուած թիւերուն վրայ և փոխադարձաբար։

Իրաց այս վիճակին մէջ, եկեղեցւոյ 1897ին առաջնորդարանի սնտուկին ունեցած 12,538 ողջ դրշ. պարտքը վճարելու պարագան կը բացատրուի 140 եգ. ոսկի նուէրով, զոր 1899ին Վսեմ. Պօղոս փաշա եկեղեցւոյ բրած է՝ իր ողբացեալ մեծանուն հօրը՝ Նուպար փաշայի հոգեհանգստեան առթիւ։

Առաջնորդարան. — Առաջնորդարանի եկամուտին գլխաւոր երեք աղբիւրներն են, կալուածներ, դիւանական սակեր և ճիւղերու կալուածոց մատակարարութեան և հասութից գանձման համար առնցմէ վար դրուած 10 առ հարիւրը։

Իսկ ծախուց կողմը առաջին տեղը կը բռնեն առաջնորդարանի պետին և պաշտօնէութեան թոշակները, յետոյ կու գան եկեղեցւոյ եղած նպաստը, փաստաբանի վարձքը, Շահինեան կտակի համար աղքատաց և վարժարանի եղած գլխավճարը։

Վարժարան.—Վարժարանին եկամուտներուն տասնէն ինը կու գայ Վանեցի բարեյիշատակ Կարապետ աղա Գալստեանի նուիրած ու կտակած ագարակներէն, որոնց մէջ հազարաւոր արմաւենիներ ալ կը գտնուին։ Մնացեալը արդիւնք է տան մը կէս հասոյթին և Շահինեան ու Կարապետեան կտակներուն։

Ծախքերը գրեթէ ամբողջութեամբ կը ներկայացնեն վարժարանի պաշտօնէութեան թոշակները, ի բաց առեալ 1898 տարին, ուր վարժարանը աղքատաց և իրեն վերաբերեալ կալուածական դատի մը հետեւանօք գլխաւորաբար, 237 եգ. ոսկւոյ չափ արտաքոյ կարգի ծախք մը ունեցաւ. աւելորդ է ըսել թէ սոյն 237 ոսկին հաշուեցոյցին մէջ երեւցած 84,055 ողջ դրշ.ի գումարին մէջ ամփոփուած է և այս պատճառաւ է որ 1898ի վերջ պահեստի գումարը միայն 3633 ղրշ. ողջ մնացած է։ Վերի հաշուեցոյցին վարժարանի բաժնին մէջ նշանակուած փոխառութիւնը, պարզապէս Հոգաբարձութեան գանձապետէն սնտուկի եղած կանխավճար մըն է, որուն փոխարէնը յետոյ ստացած է գանձապետը։ Ճիշդ այսպէս են նաեւ աղքատաց և Ս. Մինասի հաշւոյն եղած փոխառութիւնները, այդ ամէնն ալ վճարեալ։

Աղքատք.—Աղքատաց Հոգաբարձութեան եկամուտներուն գրեթէ ութ տասներորդը արդիւնք են ագարակներուն, զորս Եգիպտոսի երրորդ Խտիվ գեղասէր Սայիտ փաշա, նուիրած է 1863ին. մնացեալ երկու տասներորդը արդիւնք է ուրիշ կալուածներու և երկու մանր կտակներու։

Աղքատաց Հոգաբարձութեան ծախուց կողմը ամենամեծ մասամբ կը ներկայացնեն աղքատաց յատկացեալ ամսաթոշակները. յետոյ կու գան Ս. Նիկողոսեան մէկ պաշտօնէին ամսականը, պատահական աղքատաց նպաստը, դեղարան, ևն։ Վարժարանի ծանօթութեան բաժնին մէջ յիշուած կալուածական դատին հետեւանօք, աղքատաց գլուխն ալ 170 ոսկիի չափ արտաքոյ կարգի ծախք մը ունեցած է 1898ին. այս ծախքը ամփոփուած է հաշուեցոյցին 77,202 ղրուշի գումարին մէջ և այս պատճառաւ աղքատաց գլխի պահեստի գումարը նոյն տարւոյ վերջ մնացած էր միայն 7423 ղրշ. ողջ։

Ս. Մինաս մատուռ եւ գերեզմանատուն.—(Մարմնոս) Առաջ ևս հասութաբեր կալուած չունէին, մինչեւ անցեալ տարի, երբ պզտիկ տուն մը, վաքֆ եղաւ Ս. Մինաս մատուռ-գերեզմանատան, որոնց եկամուտի գլխաւոր աղբիւրներն են հողագին, նուէրներ, ևն.։ Իսկ ծախքերն են պաշտօնէից ամսաթոշակները և բարեզարդութեան համար ձեռք առնուած միջոցները։ Անցեալ տարի Հոգաբարձութիւնը բացառաբար բաւական ծախք ունեցաւ նաեւ պահպանի մը խուցի շինութեան և այլ այս կարգի պէտքերու համար։ 1899ի ծախքերուն մէջ կը տեսնուի նաեւ 18 եգ. ոսկիի չափ գումար մը, որ գործածուած է այրի տիկին Մարիամ Կարապետեանի կտակին օրինական արձանագրութեան համար. այս կտակով բարեպաշտ այրին, իր իբր 500 ոսկի արժէքով մէկ տունը Ս. Մինասի թողած է, պայմանաւ որ անոր արդիւնքը նոյն հաստատութեան սնտուկը մտնէ իր և իր որդեգրած աղջկան մահէն յետոյ։

* * *

Ինչպէս տեսանք, Եկեղեցին և Մատուռ-գերեզմանատուն, տուն կալուածներ ունին միայն, իսկ Առաջնորդարանը, վարժարանն ու աղքատները թէ տուն և թէ ագարակ կալուածներ միանգամայն ունին. արդ, չափազանցութեան տեղի չտալու համար աւելցնենք թէ տուներու տուրքն ու ճէճէր, տարեկան 20–25 ոսկիի գումար մը, առնուած չեն վերի հաշուեցոյցին մէջ, ինչպէս և ագարակներու և արմաւենիներու տուրքերը որ ստուար թիւեր կը ներկայացնեն. 1898 տարուան համար վճարուած է կլոր հաշուով 1350 եգ. ոսկի, 1899 տարուան համար 1200 եգ. ոսկի։ Այս թիւերը սակայն, ինչպէս ամէն շահ և վնաս, ամէն մուտք և ելք, օր օրին կանոնաւորապէս կ'արձանագրուին Առաջնորդարանի հաշուական տոմարներուն մէջ, այնպէս որ տարուան ընթացքին մէջ ելեւմտից ամբողջական շարժումը, որ կ'ընդգրկէ միանգամայն ժամանդական և ուրիշ հաշիւներ, վերի հաշուեցոյցին մէջ երեւցած թիւերուն քանի մը պատիկը կը ներկայացնեն։

Ն. Մ. ԱՂԱԶԱՐՄ

(Վերջը վաղը)

ԱՆՏԵՍՈՒԱԾ ՊԵՏՔԵՐ

Անո՛նք որ հանրութեան շահերը պաշտպանելու փափուկ գործը ստանձնած հրապարակ կ'իջնեն, պատասխանատուութեան մեծ բաժին մը ունին հանդէպ այն համայնքին՝ որուն ձայնը կոչած է զիրենք վարելու, տնօրինելու իր հաստատութիւններն ու շահերը և պէտք է աչալուրջ ու յարատեւ հսկեն կարելի եղածին չափ գիտցուածին քիչ բաց դուռ ձգել, ուրկէ վնաս ու վտանգ կրնան ներս սպրդիլ և աւրել տանիլ ժողովուրդին արդար քրտինքովը տարիներու յաջորդական բարդումին մէջ ձեռք բերուած արդիւնքը։

Այս կարգէն է ազգային կալուածներու բարւոք և խղճամիտ մատակարարութեան կարեւոր հարցը։

Մենք՝ Նիկոմիդիացիքս մեր հանրային գործերը վարելու համար պաշտօնի կը կոչենք ա՛յն տեսակ անձեր որոնց հրապարակի վրայ ունեցած անձնական դիրքն ու փորձառութիւնը նոյնքան հաւաստի են մեզ համար թէ միեւնոյն գործունէութիւնը, միեւնոյն հետաքրքրութիւնը և միեւնոյն աչալրջութիւնը ցոյց պիտի տան իրենց խնամքին յանձնուած հաստատութիւններու մատակարարութեան մէջ ալ, և պիտի վարուին ա՛յնպէս ինչպէս կը վարուին երբ խնդիրը իրենց սեփհական շահերը պաշտպանելու, իրենց անձնական ստացուածքը պահպանելու և զանոնք ո՛ և է վտանգ ու վնասէ զերծ կացուցանելու վրայ է խնդիրը։

Տարօրինակ չէ՞ ուրեմն տեսնել ա՛յն վաճառականը, ա՛յն արհեստաւորը կամ էսնաֆը՝ որ խոհեմութեան համբաւ հանած է հրապարակի վրայ և գիտէ, երբ հարկ ըլլայ, իր անձնական քսակին տասը փարայի վնաս չհասցնելու միջոցներուն վրայ խորհիլ, տարօրինա՛կ, զարմանալի և միեւնոյն ժամանակ եղերելի չէ՞ք գտներ անհոգութիւնը այդ մի՛եւնոյն վաճառականին, միեւնոյն արհեստաւորին,

---

—)(1)(—

ՎՃԱՐՈՒԱԾ ՊԱՏԻՒ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա.

Երիկը սպարապն էր և Սուրբիկ մտատանջ վիճակ մը ունէր տարիէ մը ի վեր։ Աղջկնութեանը երբեք ունեցած չէր աղքատի կարօտը, ո՛չ ալ անոր դժուարութիւնները, յուզումները զգացած։ Հիմայ, թէեւ ո՛չ յուսահատ տակաւին, կը տեսնէր կեանքի լեղի ու մաշեցնող կողմերը որոնք սարսուռներ կու տային իրեն։

Եւ ամուսնանալէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով այն ատեն միայն լացաւ, երբ, գարնան օրերուն հետ իր կանացի փափաքները կատարելու անկարող գտաւ ինքզինքը. ի՜նչ... չպիտի կրնա՛ր նոր Ֆիստան մը անգամ ունենալ. ա՛հ, չէ, սոսկալի էր այս և իր երիտասարդ մտքին մէջ ի զուր փորձեց կեանքը երեւակայել պերճութեան ու վայելքի միջոց մը քան թէ տառապելու և անձնապահ ըլլալու պէտք մը։

Եւ զգաց թէ իր երազները կը հեռանային իրմէ պզտիկ գունաւոր օդապարիկներու պէս։ Յիշելով իր աղջի օրերը սիրոյ, այն ատենի յուզումները, հաճոյքները, դառն ժպիտ մը ունեցաւ շրթներուն վրայ և չկրցաւ հաւատալ թէ ամէն բանի մէջ, երջանկութենէն ալ յետոյ տեղ մը կայ ուր պիտի կենայ վերջապէս մարդ, յոգնած, իր ետին դիտելու. Սուրբիկ իր ետին բան մը չէր տեսներ եթէ ոչ ափ մը երազ ու պատառ մը կապոյտ որոնք պիտի անհետանային հիմայ իր արցունքներուն, իր վշտերուն առջեւ...

Եւ ինչպէս ամէն երիկ-կնիկ որոնք աղւոր օրերու շարքէ մը յետոյ կ'աղքատանան բաղդին մէկ քմահաճոյքովը, Սուրբիկ և Միհրան աղքատ զգացին ինքզինքնին, իրենց կեանքը հազիւ ապահովելու չափ աղքատ։ Միհրան, մեծ վաճառատան մը մէջ պաշտօնեայ, ինքզինքը փողոց կը գտնէր յանկարծ, վերջնոյն սնանկութեան պատճառաւ, գրպանը պարապ, տխուր ու յուսահատ, տասը տարիներէ ի վեր կրցած չըլլալով իր ամսականէն մաս մը բան աւելցնել իր ապագային համար, բոլոր ունեցածը մխած ըլլալով ծթրած երգչուհիներու և գարեջրատան կեանքի մը մէջ։ Միհրան, ասոնք յիշելով, խղճի խայթ մը ունեցած էր մանաւանդ հիմայ որ կին մը ունէր։ Ի՞նչ ընել...։ Գլխարկը ձեռքը, հազար խոնարհութիւններով, վաճառատունէ վաճառատուն պտտեցաւ, համեստ պաշտօնի մը գոհանալով, բայց ո՛չ ոք կ'ընդունէր զինքը, միակ յանկերգի մը պէս միեւնոյն պատասխանը տուին իրեն. գործ չկայ։

Միհրան ջղային բան մը եղած էր հիմայ։ Իր քառասուն տարեկանին մէջ տեսաւ թէ մեծ բան մը ըրած չէր իր ամբողջ կեանքի շրջանին մէջ։ Ի՞նչ նպատակի համար ապրած էր, ի՞նչ ըրած էր յիշատակելի. ոչի՛նչ, և բնաւորութեամբ արդէն նեղսիրտ, իր կեանքն ալ ամբողջ կաշկանդում մը կ'ենթադրէր, առանց կապի, աղտոտ կեանք մը զոր վարած էր նկարագրէ զուրկ մարդու մը պէս։

Եւ այն գիշերը որ կռուեցան իրարու հետ, Միհրան վախցաւ իր կնոջ սպառնալիքներէն. երբեք չէր մտածած թէ սիրոյ օրերէն վերջ, լալու օրեր ալ կրնային ըլլալ։ Հիմայ իր սկար մարդու դերին մէջ, կը զգար թէ զզուանք ալ կ'ազդէր և ծեծ կերած ամուսնոյ մը պէս թող տուաւ իր կնոջ որ իր գլխուն թափէր է'ն կծու և այլանդակ պատճառաբանութիւնները։

—Բայց, Սուրբիկս ինչո՞ւ կը յուսահատեցնես զիս, իմ յանցա՞նքս էր եթէ չար բաղդը աս վիճակին բերաւ մեզ։

—Այո՛, այո՛, քու յանցանքդ... ատենօք պէտք չէր որ վատնածդ բօզերուն կերցնէիր եթէ միտքդ դրած էիր կարգուիլ... ես քու ինչիդ խաբուեցայ չիտեմ... սև օր, սև սահաթ էր որ դէմս ելար... Աստուծոյ համար օր մը չխնդացի... աման երկանս աչքին աղէկ երեւամ, աման պատիւս պահեմ ըսի... բոլոր կեանքս ախով վախով անցաւ... ինչեր չէիր ըներ աճապ... ա՛խ, դուք անանկ կնիկ կ'ուզէք որ խաբեն ձեզի... ան ատեն աղէկ կ'ըլլաք... ամա եկաւ բան մը չունիմ հագնելիք... սպասուհի մը ըլլայի նէ պատմա ֆիստան մը կը շինէին ինծի... ամա աղջի օրէն գիտէի որ երջանիկ օր մը չպիտի ունենայի... խաֆաս փոխեմ... ի՛նչ մարդիկներ ուզեցին ինծի տէ չհաւնեցայ... ինչս կը պակսէր... աղուորութիւնս, քիպարութիւնս... քսան տարեկան եղած ատենս երեսս Փարփուրի էր գիտես քի... ա՛խ, մաշեցայ հիմայ... ամէն բան սուտ է եղեր աշխարհի մէջ...։

—Բա՛յց, անուշիկս...

—Սո՛ւս... մի՛ համոզեր զիս... յանցանքդ մեծ է... երիկ մարդ մը ինչ ընէ չընէ կնիկը նայելու է... թէք դըլուխ մը ունիմ, ուր երթամ նէ կ'առնեն ինծի... դուն մտմտայ, վայնիվրաղ...

Եւ Սուրբիկ դառնապէս լացաւ այն գիշերը...

Բ.

Ամէն առտու, ինչպէս առաջները կ'ընէր, Միհրան սովորական ժամուն տունէն դուրս կ'ելլէր դրացիներէն խոյնելով և վախնալով որ մի գուցէ անոնցմէ մէկը իմանայ իր անգործութիւնը։ Եւ արդէն Զարուհի յատկապէս սպասած էր իրեն որ գաղտնիքը մէկուն չյայտնէ, կանացի բծախնդրութեամբ մը չուզելով անշուշտ իր ամուսինը մատնանիշ ընել։

Բայց եթէ ոչ դրացիներուն, գոնէ հանդիպած բարեկամներուն գաղտնիքը բանալ ուզեց Միհրան։ Սրճարանը ուր կ'երթար հիմայ նստիլ, իր ծանօթներէն շատեր կու գային ճաշելու և Միհրան զանոնք բարեւելու, անոնց հետ խօսելու համար միայն հաճութեամբ պիտի ծախսէր հոն օրական չորս-հինգ ղրուշ, թէեւ այդ գումարով կարենար իր տան պէտքերը հոգալ։ Մնաց որ այդ սրճարանը յաճախելով, Միհրան առիթը կ'ունենար տեսնելու իր բարեկամները որոնց բաղդը ժպտած էր և որոնցմէ կրնար ակնկալել նոր յոյս մը, գործի նոր ձեռնարկ մը։

Եւ առաջին անգամ ըլլալով իր գաղտնիքը հաղորդեց Վահան Սիւզեանի, իր բարեկամներէն է'ն մտերիմը որուն հետ ատենօք ընկերակցութեամբ Գրիսթալէն երգչուհի մը հոմանուհի ըրած էին իրենց։

Արդարեւ երկար տարիներ զիրար չտեսնելէ վերջ, մեծ ուրախութիւն մը զգաց Միհրան այդ օրը, երբ տեսաւ Վահանը որ ճաշարանէն ներս կը մտնէր։ Ջերմամբ իրարու ձեռք սեղմեցին և առաջին դիտողութիւնը զոր ըրաւ Սիւզեան, Միհրանը սրտնեղեց։

ԷՍԹԱՆԹԱՄ

(Տաունսակեհի)

միեւնոյն եռանդին որ առտուն իրիկուն չըներ կանխատեսելի վնասին դէմ իր ինչքը, իր ապրանքը, իր տունը, իր խանութը ապահովագրելու համար, երբ բարձի թողի ըրած հայ մանուկներու դաստիարակութեան նիւթական միջոցները ապահովող ազգ. կալուածներու ապահովագրութեան ամենակարեւոր և էական պէտքը, կարծես՝ հանրութեան հաշւոյն, ընդունած ըլլալ կը թուի «Աստուած կը պահէ»ի տարտամ և անորոշ սկզբունքը։

Ինչո՞ւ ուրեմն միեւնոյն սկզբունքին չհետեւիլ անձնական գործերու համար ալ քանի որ ներքին խոր համոզումի մը արդիւնքն է։

—Ո՛չ, Աստուած բանականութիւն, խելք տուած է մարդուն, որպէս զի, աս ու ան գործերուն չխառնելով ինքզինքը, գիտնայ յօգուտ անձին և յօգուտ հանրութեան ծառայեցնել քաղաքակրթութեան, յառաջադիմութեան ընձեռած բարիքները։

Թող չըսուի թէ Ազգին սնտուկը դրամ չունի։ Ի՞նչ, ա՛յն աղաները՝ որոնք երբ ուզեն կրնան կոր ալ պէտք եղած չափով դրամ գտնել հասոյթի առաւել կամ նուազ problématique աղբիւրներ ստեղծելու համար, շատ անգամ ներկային օգուտը ապագայի ակնկալութեանց զոհելով, անոնք պիտի դժուարէի՞ն, պիտի դժկամակէին այս տեսակ անհրաժեշտ ձեռնարկութեան մը համար պէտք եղած դրամը հայթայթելո՞ւ....։

Անտրամաբանական չէ՞ք գտներ ասիկա։ Անհեթեթ չէ՞ մէկ կողմէն նոր հասոյթներ գտնելու, ստեղծելու ջանալ ու միւս կողմէ անփոյթ գտնուիլ եղածներուն գոյութիւնը ապահովելու։

Ժողովուրդը կու տայ, առատօրէն կու տայ, իր ճակտին քրտինքէն։ Իր աշխատութեան պտուղէն քաղելով, հանելով կու տայ՝ երբ ուզողը գիտնայ անոր սրտին խօսիլ, անոր առջեւ դնել պէտքին կարեւորութիւնը. նա՛ մանաւանդ Նիկոմիդիացին ոչ մէկ անգամ ի դերեւ հանած է իրեն եղած բանաւոր ամէն դիմում, եւ մեծ հաւատք ունինք մենք որ այս անգամ ալ չի զլանար իր լուման, երբ այս տեսակ օգտակար ձեռնարկութեան մը պիտի յատկանայ ա՛ն, մանաւանդ թէ ապահովագրական ընկերութիւններու տեղւոյս գործակալները պատրաստ են, ինչպէս կը լսենք, 25 առ հարիւր զեղչ մը ընել տալ իրենց սակացոյցերուն վրայ, ի նկատի առնելով գործին հանրային հանգամանքը։

«Ձայն բարբառոյ յանապատի» պիտի մնա՞ն այս ամէնքը ինչպէս շատ անգամներ, թէ չէ՛ առիթ պիտի տրուի մեզ ըսելու թէ Թաղ. Խորհուրդին անդամները գիտեն, ամէն անձնական նկատումներ մէկ կողմ թողլով, ընդունիլ ամէն առաջարկ որ ժողովուրդին բարիքը ունի իրեն նպատակ։

Տեսնենք։ ԱՐՇԱՒԻՐ

Նիկոմիդիա

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Զինու դէպքեր

Բէքինի Կացութիւնը. — Եւրոպական Հաստատութիւններ. — Միջազգային զինուորներ եւ Չինական բանակը — Թիէն-Ձին. — Հրդեհներ. — Ճաբոնցիներ. — Ռուսիա. — Մ. Նահանգներ. — Գերմաններ։

Լոնտոն. 15 յունիս. — Պաշտօնապէս հաստատուեցաւ որ Պոքսըրները կամ անոնց դաշնակից չինացի պաշտօնեաները կտրած են Բէքինի և Եւրոպայի միջեւ գտնուած ընդծովեայ վերջին հեռագրաթելը։ Խզումէն առաջ առնուած վերջին հեռագիրները յունիս 13 թուականը կը կրեն և կը ծանուցանեն թէ Բէքինի եւրոպական բոլոր դեսպանատուները, կաթոլիկ կամ բողոքական բոլոր մատուռները և վաճառատուները պաշտպանողական վիճակի մէջ դրուած են։ Պոքսըրները, եթէ իրենք իրենց թողուին չի կարծուիր, որ յարձակին այդ հաստատութեանց վրայ, բայց չինական կանոնաւոր զինուորները եթէ անոնց օգնեն, այն ատեն խնդիրը կը փոխուի։

—Անգլիական լրագիրներուն հաղորդուած ցեկոյց մը կ'ըսէ թէ Ճաբոնցիներու ենթադրութեանը նայելով հարիւր հազար Չինացիներ կուսակից են Պոքսըրներուն։ Ասոնց շատը Թիէն-Ձինի և Բէքինի շրջակայքը կը գտնուին։ Ճաբոնցի պաշտօնատարները այնպէս կը նկատեն թէ արդի շարժումը աւելի ընկերվարական հանգամանք մը ունի քան թէ քաղաքական, և թէ բուն իսկ նպատակն է Չինը իր նախկին վիճակին վերածել և նախ Քրիստոնեաները ու յետոյ բոլոր օտարները վտարել։ Պոքսըրներուն հետեւողներուն շատերը դատարկապորտներ են՝ նիզակով ու մանգաղով զինուած։ Բուն իսկ Պոքսըրները փոքրաթիւ են և շարժումը կը վարեն. անոնց պետին անունն է Բոթ։

—Թիէն-Ձինէն յունիս 16 թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ բազմաթիւ բնիկ քրիստոնեաներ և եւրոպացի սպասաւորներ, հինգշաբթի օրը, քաղաքին արեւելեան թաղին մէջ սպաննուեր են Պոքսըրներուն կողմէ։

Թիէն-Ձին, 15 յունիս.—Ելեկտրական լոյսի գործիք ունեցող կառախումբ մը շրջուն պահակի պաշտօն կը կատարէ երկաթուղիի գծին երկայնքը՝ Թիէն-Ձինի և Թաքուի մէջտեղը։ Հոս աւելի կը հաստատուի այն կարծիքը թէ չինական զինուորները պիտի յարձակին միջազգային զինուորներուն վրայ՝ Բէքինի մօտ հաւանօրէն Ֆէնկ-Թայի մէջ։ Թունկ-Ֆու-Սիանի զօրավարը չինական զինուորներուն յառաջապահներուն կը հրամայէ և Նիէ զօրավարն ալ վերջապահներուն։ Կը կարծուի նաեւ որ չինական մարտանաւերը յարձակին եւրոպական այն թնդանօթանաւերուն և թորփիլանաւերուն վրայ որոնք որոշ անձրուտները անցած են. բայց միւս կողմէ ոմանք սա համոզումն ալ ունին թէ օտար զինուորները երբ Բէքին մտնեն, ո և է ընդդիմութեան պիտի չհանդիպին։ Կուան զօրավարին տասը հազար զինուորները տակաւին Շանկայ կը գտնուին։ Ռուսերը դաշտային չորս թնդանօթներ ցամաք հանեցին։ Լանկ-Ֆանկի միջազգային զինուորները եօթը հազար հոգի են։ Կ'ըսուի թէ վաղ առաւօտ պիտի սկսին յառաջանալ դէպի Բէքին։

—Թիէն-Ձինի ամերիկեան հիւպատոսը հեռագրեց թէ քաղաքը կը գտնուի ամբոխի մը ձեռքը որ բնաւ մարդ մտիկ չըներ. բայց օտարականները տակաւին ողջ առողջ են։

Շանկայ, 16 յունիս. — Թիէն-Ձինէն առջի գիշերը առնուած լուրերու նայելով քաղաքին արեւելեան կողմը հրդեհներ ծագեր են։ Անգլիական ու ամերիկեան երեք եկեղեցիներ և օտարականներուն սեպհական տուներ այրուեր են։ Հեռագրական գերանները այրած ըլլալով հաղորդակցութիւնները ընդմիջուած են։ Միջազգային զինուորներուն ուտելիք և ռազմամթերք տանող կառախումբ մը չկրնալով մինչեւ Լանկ-Ֆանկ երթալ, ստիպուեր է ետ դառնալ։

Թիէն-Ձին.—Թաքուի և Թիէն-Ձինի հեռագրական թելը խզուեցաւ։ Պոքսըրները այրեցին Փօ-Տաոյի երկաթուղիի կայարանը որ Թիէն-Ձինի ամէնէն մօտը կը գտնուի։ Նորոգութիւնները շատ երկար պիտի տեւեն։ Թուն-Շաոյի հեռագրական կայանը հրկիզուեցաւ։ Պաշտօնեաներէն երկուքը մէջտեղը չկան։

Թիէն-Ձին.—Թունկ և Մա զօրավարները իրենց զինուորները կը համախմբեն Ֆէնկ-Թայի մէջ։ Պոքսըրները ազատօրէն կը գործեն նոյն իսկ Թիէն-Ձինի մէջ։ Ռուսերը մեծաքանակ պաշար և ռազմամթերք կը բերեն։ Անգլիացիները նշանաւոր հեռագրի գործիք մը ցամաք հանեցին և Ֆրանսացիները՝ խոշոր թնդանօթ մը։

Շանկայ.—Նուն-Նան-Ֆուէի անգլիական և ֆրանսական միսիոնարներուն հաստատութիւնները հրկիզուեցան Պոքսըրներուն կողմէ։ Նուն-Նան-Ֆուէ գլխաւոր քաղաքն է Նուն-Նան գաւառին։

Եօքոհամա.—Ճաբոնի հասարակութիւնը տենդոտ հետաքրքրութեամբ կը հետեւի Չինու գործերուն։ Ընդդիմադիրները կը քննադատեն Ճաբոնի կառավարութեան ընթացքը։ Միքատօն իր քովը հրաւիրեց Իթօ մարքիզը՝ կացութեան վրայ խորհրդակցելու համար։

Ուաշինկթըն.—Ռուս սեղանաւոր Պ. Ռոթշթայն որ գաղտնի պաշտօնով մը Մ. Նահանգները կ'այցելէ, ըսեր է որ չափէն աւելի կարեւորութիւն կը տրուի Չինու դէպքերուն։ «Եթէ, կը յարէ ռուս սեղանաւորը, Բէքինի օտար դեսպանատուները ստուգիւ վտանգի մէջ են, կրնան կոչում ընել ռուսական բանակին որ հիմա Բորթ-Արթուր կը գտնուի։ Միւս տէրութիւնները դիտողութիւն պիտի չընեն այդ տեսակ գործի մը։»

—Չին գտնուող ամերիկեան ծովակալին խնդիրքին վրայ, Մանիլայի ամերիկեան հրամանատարը յունիս 20ին փոխադրանաւ մը պիտի ղրկէ՝ հանքածուխով և հազար զինուորի բաւող մէկ ամսուան պաշարով։ Նորբթաուն մարտանաւը Չէ-Ֆու հասաւ։ Վաթսուն ժամէ ի վեր լուր չկայ Բէքինի ամերիկեան դեսպանէն, ինչ որ մտահոգութիւն կը պատճառէ։ Կրնայ ըլլալ որ Ամերիկացիները վերջապէս ստիպուին Փիլիպպեաններէն զինուոր ղրկել Չին՝ միսիոնարները ազատելու և օտար դեսպանատուները պաշտպանելու գործին աջակցելու համար, թէև Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը կ'ուզէ որ նաւային զինուոր միայն ղրկուի։ Դիտել կը տրուի թէ Չին գտնուող ամերիկացի նաւազներուն թիւը, բաղդատմամբ միւս ազգերուն, բնաւ չի համեմատիր Չինու մէջ ամերիկեան շահերուն։ Միւս կողմէ Փիլիպպեանց ամերիկեան ծովակալը կը ծանուցանէ թէ աւելի նաւազ չի կրնար ղրկել, վասն զի Փիլիպպեանց մէջ պարտաւոր է արգիլել նոյն կղզիները ղրկուած գաղտնի օգնութեանց ցամաք հանուիլը։

Նիւ-Եորք.—Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ սա յայտարարութիւնը ըրեր է. — «Տէրութիւնները մեզմէ պահանջեցին սահմանել մեր դիրքը Չինու մէջ։ Անոնք գիտեն թէ բոլորովին անկախ է մեր դիրքը և թէ [illegible] համար է միայն որ անոնց կը գործակցինք։ Ռուսիա և Ճաբոն միւս տէրութեանց հաւանութիւնը ստացան՝ Չինու մէջ զինուոր ցամաք հանելու համար, բայց այդ առթիւ Մ. Նահանգաց հաւանութիւնը չուզուեցաւ։»

Պէրլին.—Գերման յածանաւորակները Թաքու ցամաք հանած են 22 սպայ և 550 զինուոր. Ձինկ-Թաուէն ալ 1200 զինուորներ կը սպասուին։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բէքինի կացութիւնը. — Միջազգային զինուորները. — Օտար դեսպանատուները. — Երեկ իրիկուան հեռագիրներ։

Պէրլինէն առնուած վերջին լուրերու նայելով Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդը արտօնութիւն տուեր է որ Բէքինի մէջ հազար երկու հարիւր միջազգային զինուորներ համախմբուին։ Մինչեւ յունիս 14 Բէքին գտնուող միջազգային զինուորներուն թիւը երկու հազար հոգիի կը հասնէր՝ ամէնքն ալ վերջին դրութեամբ արագահարուած հրացաններով զինուած։ Ասոնք յաջողութեամբ պիտի կրնան ինքզինքնին պաշտպանել օտար դեսպանատուներուն մէջ, վասն զի ատոնց մեծ մասը քարաշէն են ու հաստատուն, ինչպէս նաեւ եկեղեցիները և եւրոպացի անհատներու բնակարանները։ Բոլոր այդ շէնքերը որոնք փոքր ամրոցներու երեւոյթը ունին, շրջապատուած են բարձր պատերով և միայն երկաթէ փոքր դռներ ունին որոնք միշտ գոց կը մնան։ Եթէ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, ռուսական հազար հինգ հարիւր զինուորներ չորս թնդանօթներով Բէքինի մօտ հասած են, մայրաքաղաքին օտարականները վախնալու բան մը չունին։ Սըր Էտուարտ Սէյմուր, ազդեցիկ անձնաւորութիւնը, եւրոպական միւս զինուորներուն հետ բաւական մօտեցած ըլլալու է Բէքինի։ Թէ՛ Բէքինի Եւրոպացիներուն և թէ Անգլիայի ծովակալին օգնութեան զօրախումբին համար ամէնէն մեծ վտանգը այն պարագան է երբ ուտելիքի նեղութիւն կրեն։ Զէնքով կռուելու համար Եւրոպացիները վախնալու բան մը չունին։ Եթէ միջազգային զինուորներուն և չինացի զօրքերուն ու Պոքսըրներուն միջեւ ճակատամարտը սկսի, Թաքուի ամրոցներուն գրաւումը, որ ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, արդէն կատարուած իրողութիւն մըն է, գլխաւոր դեր մը պիտի խաղայ, վասն զի Բէյ-Հօյի գետաբերանը իրական կերպով պաշարուած պիտի ըլլայ։

Լոնտոն, 18 յունիս.—Բէքինէն յունիս 14 թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.— Գիշերը ծանր անկարգութիւններ գործուեցան օտարականներուն դէմ։ Քանի մը շէնքեր հրկիզուեցան։ Հարիւրի չափ քրիստոնեայ սպասաւորներ(չինացի) սպաննուեցան։ Բոլոր օտարականները տէրութեանց զինուորներուն պաշտպանութեանը տակ դրուեցան։ Եւրոպացիներէն ոչ ոք վիրաւորուեցաւ։ Ուրիշ լուր չկայ։

Պէրլին.—Չի-Ֆուի գերման հիւպատոսը կը հեռագրէ թէ ճաբոնական թորփիլանաւի մը կողմէ լուր բերուեր է որ օտար տէրութեանց Բէքինի դեսպանատուները գրաւուեր են։

Շանկայ.—Թաքուի չինական ամրոցները, միջազգային մարտանաւերէն վերջնագիր մը ստանալէ ետքը, երէկ սկսան կրակ ընել օտար տէրութեանց մարտանաւերուն վրայ, որոնք պատասխանեցին։ Ամրոցները գրաւուեցան։ Իլթիս գերման յածանաւակէն երեք զինուորներ սպաննուեցան և եօթը՝ վիրաւորուեցան։ Անգլիական մարտանաւէ մը երկու սպայ ու չորս զինուոր վիրաւորուեցան։ Անգլիական մարտանաւ մը վնասուեցաւ։ Մինչեւ հիմա չհաստատուեցաւ այն լուրը թէ օտար տէրութեանց Բէքինի դեսպանատուները գրաւուած ըլլան։

Չի Ֆու. —Թիէն-Ձինի այն թաղերը ուր օտարականները կը բնակին, Չինացիներուն կողմէ ռմբակոծուեցան։ Միջազգային զօրախումբին այն սպաները ու զինուորները որոնք դէպ ի Բէքին ճամբայ ելած էին, Թիէն-Ձին վերադարձան։

Պատերազմի լուրեր

Լորտ Ռոպէրթսի հեռագիրը.— Քրիւկեր եւ Շթայն.— Պոէր պատգամաւոր մը.— Ռընտըլ ու Պրապանթ զօրավարները.— Բարեյուսոյ Գլուխը.— Աֆրիքանտէրներ։—

Լորտ Ռոպէրթս յունիս 15 թուականով հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է.

«Պաուէն-Բոուէլ յունիս 12ին, Ռըսթընպուրկի արեւմտեան կողմէն 30 մղոն հեռուէն կը հեռագրէ թէ Մէյֆէքինկի պաշարումը վերցուելէն ետքը, երկաթուղին ու հեռագրական թելը նորոգեր և հարիւրի չափ ապստամբներ ձերբակալեր է։ Անկէ ութ հարիւր հոգիով Թրանսվալ մտեր է, Պոէրները անձնատուութեան հրաւիրելու և թող չտալու որ բնիկները աւարառութիւններ ընեն։ Հիմա Մարիքօյի շրջակայքը կանոնաւորապէս կ'աշխատի Լիխթէնպուրկի և Ռըսթընպուրկի արեւմտեան կողմը՝ բարեկարգութիւնը վերահաստատելու. նաեւ զէնք ու ռազմամթերք կը հաւաքէ։ Վեց հարիւր Պոէրներ անձնատուր եղած են և 230 ալ դեռ բռնուած։ Այդ տեղին ցեղապետը որ Պոէրներուն միացած էր Անգլիացիներուն դէմ՝ ձերբակալուեր է։ Թրանսվալի բնիկները ջերմագին ընդունելութիւն մը կ'ընեն Պաուէն-Բոուէլի։ Պոէրները մեծ թուով անոր կը ներկայանան՝ իրենց անձնատուութեան պայմաններուն վրայ բանակցելու համար։ Ամէնքն ալ գովեստով կը խօսին անգլիական զինուորներուն կանոնաւոր ընթացքին վրայ։»

—Լօրէնսօ-Մարքէզէն կը հեռագրեն յունիս 15 թուականով.—Շթայն Նախագահը Ֆրանքֆորթ կը գտնուի։ Հիմա ոչ թէ Պ. Քրիւկէր, այլ Պ. Շթայն է որ բոլորովին կ'ընդդիմանայ Պոէրներուն անձնատուութեանը։ Անգլիացիներուն Թրանսվալ մտնելէն քիչ ետքը Պ. Քրիւկէր առաջարկեց հաշտութեան բանակցութիւններուն սկսիլ, բայց Պ. Շթայն բոլորովին ընդդիմացաւ, ըսելով որ երկու Հանրապետութիւններուն միջեւ կնքուած դաշնագրութեան համաձայն, ատոնց և ոչ մէկը կրնայ հաշտութիւն կնքել, առանց միւսին հաւանութեանը. Հետեւաբար իբրեւ ներկայացուցիչ Օռանժի ինք բնաւ չի հաւանիր։ Հաշտութեան մասին թէև լուր չկայ, սակայն Պ. Քրիւկէր ինչ որ ալ ըլլայ, կ'ուզէ դադրեցնել թշնամութիւնները, բայց չուզեր նախաձեռնութիւնը ստանձնել այն տեսակ բանակցութեան մը որուն ծայրը անպայման կերպով անձնատուութիւն կայ։

—Լէնկս-Նէքի բանակէտէն կը հեռագրեն յունիս 14 թուականով.—Լիթլթըն զօրավարին զինուորները երբ Վաքերսթրոմ մտան, բռնեցին Պոթա զօրավարին մէկ պատգամաւորը ծանուցանող թէ չի կրնար պաշար ղրկել այդ քաղաքը։ Նահանջող Պոէրներուն մէկ մասը Բարտէքոբ մնաց։ Այս առտու Պոէրները կրակ ըրին շրջուն պահակախումբի մը վրայ՝ Վոլքսրուսթի մօտ բլուրէ մը։ Ամբողջ զօրագունդը օգնութեան ղրկուեցաւ։

—Ֆիքսպուրկէն յունիս 13 թուականով ուղղուած հեռագրի մը նայելով Ռընտըլ և Պրապանթ զօրավարներուն զօրաբաժինները խիստ լաւ դիրք մը կը գրաւեն 40 մղոն տարածութեան վրայ, որով թող չեն տար որ Պոէրները դէպի հարաւ արշաւեն։ Մեր շրջուն պահակներէն երկուքը հրացանաձգութիւն մը կատարեցին Պոէրներուն հետ։ Լոնտոնի կամաւորներէն երկուքը վիրաւորուեցան։

—Սըր Ճ. Կորտօն Սփրիկ, կ'ըսէ Բարեյուսոյ Գլուխէն յունիս 15 թուական հեռագիր մը, դժուարութիւն կը քաշէ՝ Խորհրդարանին վստահութիւնը վայելող դաշինք մը կազմելու համար։ Նախորդ նախարարապետ Պ. Շրայնըր, անձնական հակակրութեան հետեւանքով, չուզեր օգնել նախարարութեան մը որ Պ. Սէսիլ Ռոտսի ազդեցութեանը տակ գտնուի։ Չափաւոր կուսակցութիւնը կ'ուզէ որ Պ. Ռոզ Այնըս կազմէ նոր դաշինքը, որուն պիտի գործակցին Պ. Պ. Շրայնըր ու Սոլոմոն և Աֆրիքանտէրներու չափաւոր կուսակցութեան ութ հոգի։ Միւս կողմէ հարաւային Աֆրիկէի Դաշնակցութեան պետերը որոնք անգլիական կուսակցութիւնը կը ներկայացնեն, կ'ուզեն որ իրենց մարդերը իշխանութեան կոչուին։ Խորհրդարանական տագնապ մը կրնայ խորհրդարանական դրութիւնը առժամաբար դադրեցնել, ինչ որ կարելի է ծանր հետեւանքներ ունենայ։ Ասոր համար է որ կացութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէ։

— Աֆրիքանտէրներու համաժողովը ուրբաթ առտու բացուեցաւ. եօթնասուն պատուիրակներ ներկայ էին, որոնց մէջ կային Բարեյուսոյ Գլուխի Խորհրդարանին անդամներէն եօթը։ Նախագահ Պ. Թէրոն ճառ մը արտասանելով մերժեց Աֆրիքանտէրներուն Միութեան դէմ եղած դաւադրութեան ամբաստանութիւնը, զոր, ըսաւ, պատրուակ մը ըրած են պատերազմը արդարացնելու համար։ Աֆրիքանտէրները խորհրդարանական դրութեան դէմ բնաւ չեն գործած և անոնց դէմ եղած ատելութիւնը ցոյց կու տայ թէ չեն ուզեր հաւանիլ Պ. Սէսիլ Ռոտսի քաղաքականութեանը։ Ատենաբանը խօսքը աւարտելով իր հաւատարմութիւնը յայտնեց Վիքթորիա Թագուհիին, յարելով որ կը ցաւի պատերազմին և անոր հետեւանքներուն համար։ Աֆրիքանտէրներու Միութեան քարտուղարը յայտարարեց թէ Միութիւնը ո և է դրամ չէ ընդունած Թրանսվալի կառավարութենէն ու ժողովուրդէն։ Նախագահը ըսաւ թէ Խորհրդարանին մէջ հրաւիրած էր այդ ամբաստանութիւնը ընող Պ. Ֆըլլէրը հաստատել իր առարկութիւնը, բայց ասիկա չէր կրցած։ Համաժողովը եօթը հոգինոց յանձնաժողով մը կազմեց՝ պատերազմին և անկէ յետոյ ըլլալիք կարգադրութեանց մասին որոշում մը պատրաստելու նպատակով։ Նախագահը նիստը փակելու պահուն յայտարարեց թէ, ինչ որ ալ ըլլայ, Աֆրիքանտէրներու Միութիւնը պիտի շարունակէ իր գոյութիւնը, պիտի զարգանայ և միշտ իր աչքերը դէպ ի հիւսիս պիտի սեւեռէ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Հնդկաստանի սովը եւ ժանտախտը. Օլտըրշոթի ռազմափորձերը. — Զերբըրթ եւ Թրանսվալ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ Հնդկաստանի նախարար Լորտ Ճորճ Համիլթըն սովին վրայ տեղեկութիւններ հաղորդեց, ըսելով որ 5,800,000 հոգի ամէն օր կառավարութեան ծախքովը կը սնանին Հնդկաստանի մէջ։ Երեք տարուան միջոցին ժանտախտէ մեռնողներուն թիւը հասած է 358,000 հոգիի։ Երկու երեսփոխաններ փափաք յայտնեցին որ կառավարութիւնը ազդու միջոցներ ձեռք առնէ և Ժողովին քանի մը միլիոն ոսկիի վարկ ուզէ։ Սըր Ճորճ Համիլթըն պատասխանեց թէ ամէն միջոց ձեռք առնուած է։ Պ. Պալֆուր հարկ չտեսաւ վարկ մը ուզելու։ Երեսփոխան Ուէտըրպըրն պատասխանեց. «Պատերազմին համար անհատնում դրամ կը վատնէք. իսկ Հնդիկները թող կու տաք որ անօթութենէ մեռնին։» Պատերազմական նախարարութեան խորհրդական Պ. Ուինտըմ հրաւիրուեցաւ տեղեկութիւններ տալ Օլտըրշոթի մէջ կատարուած ռազմափորձերուն վրայ որոնք աղէտալի եղան օդին սաստիկ ջերմութեանը հետեւանքով։ Վաշտի մը կէսը չկրցաւ յառաջանալ. հարիւր հոգի հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուին և չորս հոգի ալ մեռած են արեւահարէ։ Պ. Ուինտըմ պատասխանեց թէ յանցանքը արեւինն է, թէ ռազմափորձերը կէս օրէն ժամ մը առաջ դադրած էին, թէ սպաները բաւական տեղ յոգնութիւն առնել տուած էին իրենց զինուորներուն և թէ երթալիք տեղերնին քան քիլօմէթր էր։ Երեսփոխան մը խնդիր յարոյց թէ զինուորներուն գլխարկներուն վրայ արեւին դէմ պաշտպանուելու համար բան մը չկայ։ Ասոր վրայ բուռն վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ և վերջապէս Պ. Ուինտըմ խոստացաւ փոխել զինուորներուն գլխարկին ձեւը։

Սըր Պ. Կորտօն յարոյց խնդիրը այն դրամական հատուցման զոր Ճէյմսընի արշաւանքին հետեւանքով Զէրպըրթ Ընկերութիւնը պիտի վճարէ Թրանսվալի, և ցարդ բան մը չէ ըրած։ Երեսփոխանը հարցուց թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ այդ հատուցումը, քանի որ Թրանսվալ օրինաւորապէս գոյութիւն չունի։ Արդարութիւնը կը պահանջէ որ, ըսաւ, այդ գումարը վճարուի բրիտանական կառավարութեան և յատկացուի պատերազմական ծախքերու մէկ մասին։ Գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէն պատասխանեց.—«Այդ հատուցումը Թրանսվալի կառավարութեան սեպհականութիւնը պիտի մնայ։» Քանի որ այդ գումարին տէրը մեռնելու վրայ է, ըսել է որ պարտատէրը՝ Զէրպըրթ Ընկերութիւնը կրնայ հանգիստ քնանալ։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ.—Հռոմէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ նախարարապետ Բէլլու զօրավարը Երեսփոխանական Ժողովին մէջ յայտարարեր է որ դահլիճը իր հրաժարականը մատուցած է Թագաւորին որ տակաւին որոշում չէ տուած։ Նախարարները առժամաբար կը շարունակեն իրենց պաշտօնը։

ՍՈՒՏԱՆ.—Աղեքսանդրիայէն կը հեռագրեն Տեյլի Էքսբրէսի թէ Ուատի-Հալֆայի մէջ նոր ցեղապետ մը երեւան ելեր է, բայց եգիպտական կառավարութիւնը զայն ձերբակալեր է՝ 45 համախոհներովը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.—Մատրիտէն կը հեռագրեն շաբաթ օրուան թուականով.—Ճիպրալթարի անգլիական կառավարիչը իր թիկնապահին հետ ձիով պտոյտ մը կատարած միջոցին, քանի մը սրիկաներ քար նետեցին։ Թիկնապահը թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ։ Սպանիական իշխանութիւնները ձերբակալեցին այդ սրիկաներէն երեքը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆ.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիք հարցման մը պատասխանելով ըսաւ թէ չի կրնար տեղեկութիւն տալ այն համաձայնութեան մասին որ սահմանագլուխներու գծման խնդրին առթիւ գոյացած է Անգլիոյ և Հապէշիստանի միջեւ, թէ Մէնէլիքի հետ բանակցութիւնները բարեկամական եղանակով կատարուած են, թէ տեղագրական աշխատութեանց ընթացքէն կախուած ունին և թէ տակաւին վերջնական արդիւնք մը ձեռք բերուած չէ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Վիլհէլմ կայսեր կողմէ յայտնուած փափաքի մը վրայ անգլիացի ծանօթ երաժիշտ Սիւլլիվանի օբերէթը՝ Միքատօ ներկայացուեցաւ Պէրլինի արքայական թատրոնին մէջ։ Սիւլլիվան անձամբ վարեց նուագախումբը առաջին ներկայացման։ Վիլհէլմ կայսրը, որ ներկայ էր, ունկնդրութիւն մը շնորհեց անգլիացի երաժիշտին։ Կայսրը ըսաւ. — «Մեր արուեստագէտներուն համար որոնք Վակների ոճով մեծ օբերաներուն վարժուած են, թեթեւ երաժշտութիւնը սքանչելի գաղափար մըն է, վասն զի շնորհալի և վայելուչ շարժուածքներ ունենալ պիտի սորվին։ Ասոր համար է որ կ'ուզեմ որ ձերինին պէս օբէրէթներ ներկայացուին Օբերայի թատրոնին մէջ։»

Սիւլլիվան հաստատեց Վիլհէլմ Բ.ի կարծիքը և յետոյ ուղղակի հարցուց կայսեր թէ Անգլիա պիտի չայցելէ՞։ «Ձեր Վեհափառութիւնը, ըսաւ, ո և է տեղ չտեսած ընդունելութիւնը պիտի գտնէ Անգլիոյ մէջ։ Այս միջոցիս երկու հոգի ժողովրդականութիւն ունին Անգլիոյ մէջ. Ձեր Վեհափառութիւնը և Լորտ Ռոպէրթս։» Կայսրը գոհունակ երեւոյթով մը պատասխանեց. «Այո, Լորտ Ռոպէրթս մարդ մըն է. փայլուն կերպով կատարեց իր գործը։ Անկեղծութեամբ և հաճոյքով սքանչացայ անոր վրայ։ Ամենամեծ ծառայութիւններ մատոյց իր երկրին։»

—Անգլիան ըսաւ, Սիւլլիվան, գիտէ թէ ի՛նչ կը պարտի Ձեր Վեհափառութեան։

—Ուրախ եմ, յայտարարեց Վիլհէլմ Բ. որ Անգլիա գիտէ թէ բարեկամական ի՛նչ զգացում մը կը տածեմ իրեն նկատմամբ, և կը գնահատէ զանոնք։ Կարելի է Քօոզ երթամ։

—Անկէ ալ Լոնտոն, ըսաւ անգլիացի երաժիշտը։ Մենք, Անգլիացիներս, թէեւ շատ պաղարիւն ենք, սակայն Ձեր Վեհափառութիւնը այնպէս մը պիտի ընդունինք որ բնաւ ո և է վեհապետի չէ եղած։

ՄԻ՛ ԿԱՐԴԱՔ !!!

Ձմեռուան յատուկ բանջարեղինաց սերմերու հատերը ցանելու ժամանակը հասած ըլլալով՝ սոյն բանջարեղինաց սերմերէն հարուստ հաւաքածոյ մը հատերը Եւրոպայէն բերել տալով խիստ դիւրամատչելի գիներով կը ծախուին Կ. Պոլիս, Պաղչէ Գափու, Պինպիր Ջէշմէ վաճառատունը,

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին նաեւ ամէն տեսակ մշակութեանց համար արհեստական աղբ և վարդատունկերու և [illegible] համար մասնաւոր արհեստական աղբեր, քիլօն [illegible] դրուշի։ 603

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Ռումէլի Պէյլէրպէյլիի աստիճան տրուեցաւ Քէրքիւկի կառավարիչ Ասըֆուլլահ Փաշայի։ Ուլայի երկրորդ աստիճան՝ Պէյքոզի գայմագամ Մէհմէտ Խալիս պէյի։ Միրիմիրանի աստիճան՝ Պէրութի նահանգին ոստիկան. զինուորներու հրամանատար Ագիզ պէյի։ Միւթեմայիզ աստիճան՝ Հէքքեարիի գաւառին կառավարիչ Խայրի պէյի և Հայֆայի գայմագամ Համտի էֆ.ի։

—Սագըզի կառավարիչ անուանուեցաւ Պիլէջիկի կառավարիչ Ճէմիլ փաշա, որուն յաջորդեց Սագըզի կառավարիչ Հըլմի փաշա։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Ֆրանսայի ակադեմիին անդամ Պ. Բիէռ Լոթիի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Ուրֆայի կառավարիչ Էմին պէյի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ. — Անգլիոյ Թագուհիին թոռնորդի մը ունենալուն առթիւ, Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Արարողապետ Իպրահիմ պէյ, առջի օրը, ռուսական դեսպանատունը երթալով, յանուն Վեհ. Սուլթանին, բարի գալուստ մաղթեց Պ. Զինովիէվի։ Յունաց Պատրիարքական փոխանորդն ալ նոյն նպատակով երէկ ռուսական դեսպանատունը գնաց։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Առողջապահական վարչութիւնը հետեւեալ երեք հեռագիրները ստացաւ Իզմիրի առողջապահական բժիշկ Տոքթ. Միցցիէն.

Իզմիր, 17 յունիս.—Տոքթ. Նուրի պէյ կը տեղեկագրէ թէ չորրորդ հիւանդին՝ Հիւսէյինի ուռեցքէն առնուած լոյծ մասին մէջ ժանտախտի միքրոպ տեսնուած է։

Իզմիր.—Այսօր, կէս օրէն ետքը, յանձնաժողովի մը հետ քննեցինք յոյն հիւանդ մը Նիքոլի, որ Թուրաման Մէյտանի թաղը կը բնակի, Էշրէֆ Փաշա խանին մէջ կ'աշխատի և 55 տարեկան է։ Հիւանդութիւնը հինգշաբթիէն ի վեր սկսած է՝ դողով, տենդով, գլխու ցաւով և փսխումով։ Լեզուն սպիտակ է ու աղտոտ. ջերմութիւնը 39 $^{1}/_{10}$ և բազկերակը 120։ Ինքզինքը չէ կորսնցուցած. ընդհանուր վիճակը ծանր չէ։ Աճուկին վրայ երկու ուռեցք կան՝ հաւկիթի խոշորութեամբ, կարծր և ցաւ կ'ազդեն։ Հիւանդութեան տեսակը առաջին երեք դէպքերուն նման է։ Հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուեցան։ Տոքթ. Նուրի պէյ կը տեղեկագրէ թէ այդ հիւանդին ուռեցքին լոյծ մասը մանրադիտակով քննած և ժխտողական արդիւնք ձեռք բերած է։ Մէքրօպագիտական քննութիւն կը կատարուի։

Իզմիր, 18 յունիս.—Պաշտօնակիցներուս հետ այցելեցի հայ հիւանդի մը՝ Վարդանի, որ Էշրէֆ Փաշա խանը կը բնակի և մինչեւ հինգշաբթի նոյն խանին մէջ յաճախ գտնուած է վերոգրեալ Նիքոլի հետ։ Վարդան երէկ ունեցաւ դող, թմրութիւն, փսխում ու տենդ։ Ջերմութիւնն է 40 $^{3}/_{10}$ և բազկերակը՝ 120. լեզուն չոր ու սպիտակագոյն։ Աճուկին վրայ երկու ուռեցք՝ իւրաքանչիւրը աղաւնիի հաւկիթի խոշորութեամբ, կարծր ու ցաւ պատճառող։ Հիւանդութիւնը Նիքոլի նմանն է։ Մինչեւ հիմա վիճակը ծանր չէ։ Խանին ամբողջութեանը համար խիստ միջոցներ ձեռք առնուեցան։

—Իզմիրի մէջ հիւանդութիւնը երեւան ելլելէն մինչեւ առջի օրը վեց դէպքեր պատահած են։

—Իզմիրի վաճառականներուն մէկ գումարման մէջ որոշուեցաւ աղերսագիր մը մատուցանել ձեռնհաս պաշտօնէութեան, թուելով վաճառականներուն խնդիրքները՝ վերաբերմամբ այն կացութեան որ վաճառականութեան համար առաջ եկած է՝ Նահանգին ներսերը սահմանուած քարանթինաներուն հետեւանքով։ Վաճառականները կ'առաջարկեն ամբողջ Նահանգը վարակուած նկատել, որպէս զի Իզմիրի և ներքին քաղաքներուն միջեւ յարաբերութիւնները չխափանուին։

—Իզմիրէն կը գրեն Լ. Հէրալտի թէ Այտընի Նահանգին ներքին քաղաքներուն տեղական բժիշկները առիթէն օգտուիլ կ'ուզեն՝ ամէն հիւանդութիւն ժանտախտի վերագրելով։ Վերջերս Մէնէմէնի ու Ճըլաթի համար տեղեկագրուեր է թէ դէպքեր պատահած են։ Իզմիրի [illegible] բժիշկը ու տոքթ. Նուրի պէյ անմիջապէս այդ տեղերը փութալով հաստատեր են թէ ժանտախտը գոյութիւն չունի և թէ ներկայացուցած հիւանդները ուրիշ ախտերէ վարակուած են։

—Պաշտօնապէս կը հերքուի այն լուրը թէ Արեւելեան Ռումէլիի Խասքէօյ քաղաքին մէջ ժանտախտ ծագած ըլլայ։

—Բոռ-Սայիտի մէջ առջի օրը ժանտախտի դէպք չպատահեցաւ։

—Ատէնի մէջ, անցեալ շաբթու, ժանտախտի երեք դէպք ու երեք մահ պատահեր են։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ. — Պետական Խորհուրդին որոշմամբ որ վաւերացուած է կայս. Իրատէով, բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղին այն [illegible] որոնք իրենց ուսանողութեան միջոցին բարի վարք ունեցած ընդհանուր ու տոքթորայի քննութեան մէջ առաջին հանդիսացած են, մասնաւոր գիտութիւններ ստանալու համար [illegible] մը պիտի աշխատին ախտաբանական հիւանդանոցներու և քիմիական աշխատանոցներու մէջ։ Ասոնց երկուքը արտաքին ախտաբանութեան ճիւղին պիտի հետեւին, երկուքը՝ ակնաբուժութեան, մէկը՝ գաղխական ախտի, մէկը՝ ականջի հիւանդութեանց, մէկը՝ ներքին հիւանդութեանց՝ մէկը մանկաբարձութեան և երկուքն ալ քիմիագիտութեան։ Այս վերջինները դեղագործութեան վկայական ստացողներէն պիտի որոշուին, և եթէ չգտնուին, բժշկութեան վկայեալներէն։

ԹՈՒՐՔԲԻՀԷԼԼԷՆ պատերազմէն վնասուող օսմ. հպատակներու ըլլալիք հատուցմանց համար կազմուած յանձնաժողովը կը շարունակէ իր նիստերը։ Եանեայի նահանգին մէջ այդ առթիւ կատարուած քննութիւնները աւարտած և տեղեկագիրները Թղթատարին յանձնուած են Կ. Պոլիս բերուելու համար։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՆՈՐ ՍԱԿԱՑՈՅՑԵՐԸ. — Կայս. կառավարութեան աղերսագիր մը մատուցած է թէ մաքսային նոր սակացոյցերը մեծ ազդեցութիւն ըրած են Արեւելեան Ռումէլիի և Պուլկարիոյ արտադրութեանց վրայ, որով թէ՛ վաճառականները և թէ ժողովուրդը կը վնասուին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ՝ տէրութեան շահերը և հասոյթը պահպանելու պայմանով՝ այդ մասին քննութիւն և խորհրդակցութիւն կատարուի։ Այդ առթիւ երախտագիտութիւն յայտնուած է։ Մաքսատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է որ պուլկարական գործակատարին ներկայութեանը խորհրդակցութիւն պիտի կատարէ։

—Կայս. կառավարութիւնը որոշած է արտադրող վայրը ցոյց տուող և օսմ. հիւպատոսներուն կողմէ վաւերացած վկայագիրներ պահանջել բոլոր այն ապրանքներուն համար որոնք Յունաստանէն և պալքանեան երկիրներէն չեն բերուիր։ Մէկ ամսուան պայմանաժամ տրուած է այս որոշումը չհաղորդողներուն հաղորդելու համար։

—Իզմիրի սակարանին վարչութիւնը անցեալ չորեքշաբթի գումարուեր է՝ մաքսային նոր սակացոյցներուն վրայ խորհրդակցելու համար։ Յունաստանի և Իզմիրի միջեւ փոխանակուած ապրանքներու ցուցակը պատրաստուեր է որ առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան պիտի ղրկուի։

—Աւստրիոյ վաճառականները նկատելով որ իրենց երկրին արտադրութեանց համար տրուելիք վկայականները օսմ. հիւպատոսներուն կողմէ վիզէ ըլլալու համար պէտք է արտաքին գործոց պաշտօնարանէն վաւերացած ըլլան, ինչ որ առեւտրական գործառնութեանց յապաղմանը պատճառ պիտի ըլլայ, խնդրեր են Աւստրիոյ առեւտրական նախարարութենէն որ այդ մասին կատարուելիք գործողութիւնները դիւրանան։ Նոյն նախարարութիւնը նպաստաւոր պատասխան տուեր է։

—Մաքսային նոր սակացոյցներուն մէջ տոմաթէսի մասին բացորոշ բան մը նշանակուած չըլլալով, մրգեղէններու մաքսատունը՝ նոր սակացոյցերուն տրամադրութեանց համաձայն՝ Յունաստանէն հոս բերուած տոմաթէսներու իւրաքանչիւր հարիւր քիլօէն վաթսուն ղրուշ կ'առնէ, բայց ըստ արժէքին հարիւրին ութ մաքս իբրեւ հասոյթ կը նշանակէ և մնացածը իբրեւ աւանդ վար կը դնէ, մինչեւ որ այդ մասին վերջնական որոշում մը տրուի։

ՍԿԻՒՊԻ ՄԵՏՐՈՊՈԼԻՏԸ. — Յունաց Պատրիարքարանին լրագիրը կը հերքէ այն լուրը թէ Սկիւպի մետրապոլիտ Տ. Ֆիրմիլիանոս Այնորոզ պիտի երթայ տեղւոյն սերպ մետրոպոլիտին կողմէ եպիսկոպոս ձեռնադրուելու համար։

ՏՈՒՐՔԵՐԸ. — Ելմտական նախարարութեան խորհրդական Ռաֆով պէյ, կ'ըսէ Սէրվէթ, յայտարարեր է որ նոր տուրքերու հաստատուիլը գանձուն շահերուն պիտի դպչի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան առաջին թարգմանի պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ երկրորդ թարգման Պ. Լըտու փոխանակ Պ. Ռուէի որ արձակուրդով պիտի մեկնի։ Պ. Լըտուի պաշտօնն ալ առժամաբար պիտի վարէ Պ. Գայ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՌՈԲԵՐԹ ՔՈԼԷՃԻ մրցանակաբաշխութիւնը վաղը պիտի կատարուի կէս օրէն երեք ժամ վերջը։ Վարժարանին տեսչութիւնը երեք նոր ուսուցիչներ կարգած է։ Ռոպէրթ Քոլէճի շէնքը ընդարձակելու համար յիսուն հազար անգլիական ոսկիի ծախք մը պիտի ըլլայ։

ԲԻԷՌ ԼՕԹԻ որ Պարսկաստան և Հնդկաստան կատարած ուղեւորութենէն վերադարձած ըլլալով ուրբաթ օրուընէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, Ֆրանսա ուղեւորեցաւ Մեսաժըրիի Սինս շոգենաւով։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ մայիս 29էն յունիս 5, պատահած մահերուն թիւն է 186 որոնց 1ը՝ կեղծմաշկէ, 1ը՝ հարսանիթէ, 1ը՝ թիֆոյէ, 9ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսները զանազան ախտերէ։

ԱԼԻՒՐԻ գիները ինկած են Մարսիլիոյ մէջ։

ՄԵՏԱՔՍԻ բերքը առատ է ամէն տեղ, գիներու մեծ անկում մը կը գուշակուի։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ նախարարաց խորհուրդը որոշեց 65,000 ոսկիի ծախք մը՝ Սուտանի մէջ երկաթուղիի գիծերը ընդարձակելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՈՒՆ ՆՈՒԷՐԸ. — Ծանուցուեցաւ թէ Պուլկարիոյ բոլոր բնակիչները խիստ նրբարուեստ նուէր մը կը պատրաստեն որ Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան քսանըհինգերորդ տարեդարձին օրը Ն. Վեհափառութեան պիտի մատուցուի՝ Սոֆիայի կայս. գոմիսերին միջոցաւ։ Ֆիլիպէի Բաղդեք լրագիրը կ'ըսէ թէ իսլամ ու քրիստոնեայ ժողովրդեան մեծ մասը կը փութայ մասնակցելու՝ հաւատարմական զգացմանց արտայայտութեան ծառայող այդ գործին։ Ֆիլիպէի մէջ այդ նպատակով յանձնաժողով մը կազմուած է։ Այդ քաղաքէն ու շրջականերէն մասնակցիլ ուզողները նոյն լրագրին խմբագրատունը պիտի դիմեն։

ՍԴԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ որոշեց որ սպայակոյտի սպաները ամէն տարի քննութիւններ կատարեն զօրաբանակներու շրջանակներուն մէջ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ սովեալներուն համար Քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովը կնքեց նպաստի տոմսերը։ Նաեւ հանգանակութեան մասնակցելու համար հրաւիրագիրներ ղրկեց կառավարական պաշտօնատուններուն և առաջնակարգ վաճառականներուն։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ սահմանագլուխին հրամանատար Նէշէթ փաշա Ելասոնա գացեր է՝ սահմանագլուխին վրայ գտնուած աշտարակներուն վիճակը քննելու համար։

ԾՈՎԻ ԲԱՂՆԻՔ. — Գատըգիւղի Թաղապետութիւնը որոշեց այս տարի հոն ծովի բաղնիք չշինել, վասնզի այն տեղը, ուր ամէն տարի բաղնիք կը շինուի, կոյուղիներուն ծովը թափած վայրն է, ինչ որ վնասակար նկատուած է հանրային առողջութեան։

ՋԵՂԾ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ. — Պրուսայի Քիրմասթի գաւառակին գայմագամ Րէուֆ պէյ, կ'ըսէ Իգտամ, ապօրէն ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալուն համար պաշտօնէ դադրեցուցած է և օրէնքին տրամադրութեանը պիտի ենթարկուի։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ շինութեան ծախքին համար Պէյրութի նահանգին մէջ 40,000 ոսկիի հանգանակութիւն մը պիտի կատարուի։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ հաշւոյն Լոնտոնէն գնուած շոգենաւը քանի մը օրէն ճամբայ կ'ելլէ Պոլսոյ նաւահանգիստը գալու համար։ Այդ շոգենաւը, որուն անունն է Ուինտսոր-Քէսլ, կղզիներու գիծին պիտի յատկանայ. անիւները քովէն են. մեքենան՝ երեք գլանով՝ 337 ձիու ույժ ունի, 1892ին շինուած է։ Շոգենաւին երկայնութիւնն է 244 ոտք, տարողութիւնը՝ 397 թոնօ և արագութիւնը՝ ժամը 16 մղոն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ծանուցուեցաւ ամէն կողմ թէ գաւառներուն մէջ երբ կալուածի մը գինը բարձր դրուած ըլլայ ու յետոյ քննութիւն կատարուելով բարեփոխուի, յետնեալ տուրքերը գանձուին բարեփոխեալ արժէքին վրայէն՝ կարողութիւն ունեցողներէն՝ մէկ անգամէն, իսկ անկարողներէն՝ մասնավճարով։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պարոն Մարշալի որդւոյն մարմինը երէկ Գերմանիա ղրկուեցաւ գերմանական շոգենաւով։

ԼԱՆԿԱՑԻ կողմը երէկ յոյն հիւսնի մը կինը՝ երեք աղջիկ ծնաւ. ամէնքն ալ ողջ առողջ են։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՑԷՆ կը գրեն թէ Եգիպտոսի մաքսային վերատեսուչ վախճանեալ Պ. Քայյարտի յաջորդեր է Զիթի պէյ, որ իր նախորդին պէս տարեկան երկու հազար ոսկի պիտի չստանայ, այլ 1,400 ոսկի։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն թէ այս տարուան անձրեւներուն և օդերու անկանոնութեանը պատճառով թթենիներու տերեւները աւրուեր են, որով խոզակի բերքը, նախորդ տարիներուն հետ բաղդատելով հարիւրին քսան պակաս պիտի ըլլայ։

—Պրուսայի այգիներուն մէջ տեսակ մը հիւանդութիւն երեւան ելած է որ խաղողի բերքին պիտի վնասէ։

ՊՈԼՍՈՅ Այասոֆիա թաղին մէջ, առջի օրը, 13 տարեկան Միչօ անուն ձիավար մը ձին մորակելու ատեն, անասունը կից մը զարկաւ և Միչոյին կզակը ծանրապէս վիրաւորեց։ Տղան հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՍԻՆԿԷՐ. — Կը ճանչնամ մէկը որ վերէն անձրեւը սին ՍԻՆ՝ ԿԵՐԹար ու կուգար ջինը ՓԷՍԻՆ, ԳԷԹ ու պարարտ որ ծախու առնելով մեքենան ՍԻՆԿԷՐ, ինք որ տատելով մինչեւ գիշերուան ԿԷՍԻՆ, ԿԵՐ ու խումը չտեսած կը պառկէր, այդ մեքենային շնորհիւ օրը հազիւ մէկ երկու ժամ աշխատելով կարող եղած էր բաւական դրամ ալ դիզել՝ ու իր բնագաւառէն, Փոքր-Ասիոյ խորերէն՝ ՄԵՐՍԻՆ՝ ԿԵՐԹար ընտանեօք հաստատուիլ եւրոպական Թուրքիոյ ծայրը, Էտիրնէի նահանգը։

Բայց խեղճ մեքենան որ՝ իբր հին ու բարի աշխատաւոր՝ մանաւանդ երկար ճամբորդութեանց միջոցին աւրուելով, տանը մէջ անկիւնը նետուած էր, ունեւոր տիրոջը կողմէ, բոլոր վաստակաւորներուն պէս, գերագոյն օգտակարութիւն մըն ալ ունեցաւ անոր։

Արդարեւ, Սինկէրի այցելու մեքենագործը, որ ամէն գիւղ ու գաւառ, աշխարհիս չորս ծայրը, կը շրջի ձրիաբար նորոգելու համար Սինկէրի մեքենաները, մէկ այցելութեամբ կարգի դրաւ խանգարուած մեքենան որուն հարստացած տէրը աղքատ տանտիրոջը նուիրեց քիչ ատենէն անիկա ալ հարստացած տեսնելու համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կրօնական ժողովը երէկ իր սովորական նիստը գումարեց Պատրիարքարանի մէջ, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեանի. Ժողովականներէն ներկայ էին Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, Կարապետ Ա. քահանայ Սէթեան, Յովհաննէս Ա. քահանայ Շահնազեան և Կարապետ Ա. քահանայ Սանտալճեան։ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս տկարութեան հիւանդ ըլլալով, երէկուան Կրօնական ժողովոյ ալ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ։

Ժողովը հրաւիրելով Թուրքերէն թարգմանութեանց դիւանի տնօրէն Կարապետ էֆ. Խաչատուրեանը, լսեց դատական նախարարութենէն անցեալ շաբթու հասած թէզքերէն և այս առթիւ բաւական ատեն խորհրդակցութիւններ ընելով, քիչ ժամանակ ունեցաւ զբաղելու իր օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով։

Ժողովը իր որոշմանց կարգին մէջ հաստատեց Թրքա-Օգնայի Ղեւոնդ քահանայի մասին տուած նախորդ որոշումը, և որոշեց գրել Յարութիւն քահանայի որ ժամանակ մը եւս շարունակէ իր պաշտօնը, և Ղեւոնդ քահանան ժամանակի մը համար դադրի քահանայագործելէ։

Էտիրնէի առաջն. տեղապահ Պօղոս վարդապետ Խոտամեանի խնդրագիրը նկատողութեան առնելով, որոշեց գրել իրեն որ սպասէ ժամանակ մը եւս, և հարկ եղած պատուէրները տալով Արսէն քահանայի և զգուշացնելով իր ընթացքէն, յանձնարարեց Գաւառ. Վարչութեան որ տեղապահին ամսականները անյապաղ վճարուին։

Աղվանիսցի Դաւիթ Ասլընեան և կնոջը՝ Եւգինէի ամուսնութեան խնդրին վերջնական որոշումը յետաձգուեցաւ յառաջիկայ նիստին։

Արշակ և Յովհաննէս սարկաւագներուն թափառական վիճակը նկատողութեան առնելով, որոշեց յառաջիկայ նիստին կանչել Կրօն. Ժողովոյ ատեանը։

Վանայ Ծալպան գիւղի Ս. Սահակ եկեղեցւոյն համար յանկապէս պատրաստուած Ս. Աստուածածնայ պատկեր մը արտօնեց յղել յիշեալ եկեղեցին։

Ժողովը որոշեց յղել Յարութիւն սարկաւագը Ս. Դանիէլ Վանքին վանահայր Տ. Ստեփաննոս եպիսկոպոսի և յանձնարարել որ առանց կեդրոնէն հրաման ստանալու յիշեալ սարկաւագը վարդապետ չձեռնադրէ։

Օրը տարաժամ ըլլալուն Մայր-Եկեղեցւոյ երկու քահանաներուն գանակոծութեան ծանօթ խնդրին որոշումը յետաձգուեցաւ յաջորդ նիստին։

Զօսանճագի Կրօն. և Քաղ. ժողովներու խնդիրները յանձնուեցաւ Խառն Ժողովոյ յառաջիկայ նիստին։

—Նպաստից յանձնաժողովը երէկ իր սովորական նիստը գումարեց Պատրիարքարանի մէջ, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ժողովականներէն ներկայ էին Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, Սէթեան Միհրան, Խոտրբեան Գրիգոր, Աբիկեան Միհրան և Թէլեան Բարթող էֆ.ները։

Ժողովը գաւառային որբանոցներու վրայ կարեւոր խորհրդակցութիւններ կատարեց, և վերջը անցաւ օրակարգի խնդրոց վրայ, որոնց կարեւորագոյններուն համար հետեւեալ որոշումները տուաւ։

Գաւառային Նպաստընկալ կարօտ վարժարաններէ դասագիրքերու խնդրանքները շատցած ըլլալով, որոշեց որ նախնական դասագիրքերը ղրկուին, իսկ միւս ղրկուելիքներու համար յանձնարարեց որ մայրաքաղաքիս մէջ մարդիկ ներկայացնեն, անոնց յանձնելու համար խնդրուած գիրքերը։

Բաղէշի Ախլաթու Ս. Յովհաննու վանքին Վանահայր Յակոբոս վարդապետ վանքին աւերեալ վիճակը յայտնելով նպաստ խնդրած է։ Ժողովը որոշեց յանձնարարել Բաղէշի Եղիշէ վարդապետին տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարելով՝ ինչ ծախուց կարօտիլը տեղեկացնել։

Եւդոկիայ Գաւառ. Ժողովը խնդրած ըլլալով որ 3 որբեր ընդունուին Արմաշու Դպրեվանուց մէջ, յանձնարարեց սպասել մինչեւ որ դասարանները նորէն կազմակերպուին։

—Սկիւտարի Թաղ. Խորհուրդը նկատելով որ Ալեքսիեան Սրբազան վախճանելէն ի վեր միայն քարոզիչ մը չունին, խնդրած է Պատրիարքարանէն որ Գալըպճեան Եղնիկ վարդապետը Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քարոզիչ կարգուի, որքան ժամանակ որ մնայ նոյն Թաղին մէջ։

—Ամասիոյէ հեռագիր մը հասած է Պատրիարքարան, տեղւոյն առաջն. տեղապահ Վանքեան Ն. Վ.ի կողմէ, որ զինուորական տրոց միամեայ շնորհման և եռամեայ պարտուց յետաձգման համար, Վեհ. Սուլթանին կենաց բարեմաղթութիւններ կատարուած ըլլալը կը ծանուցանէ։

—Բաղէշէն հետեւեալը կը գրեն մեզ մայիս 23 թուականով. «Ամսոյս վեցին շաբաթ օր Մշոյ Առաջն. Փոխանորդ եւ ընդհ. վանահայր Բարգէն Ծ. Վ. Բաղէշ ժամանեց և ուղղակի առաջնորդարան իջաւ, ուր սիրով ու համակրանօք ընդունուեցաւ թէ՛ Գեր. Առաջնորդ Հօր և թէ Գաւառ. Ժողովոյ կողմէ, որ նոյն պահուն ի նիստ գումարուած էր։ Կ'իմանանք որ Ն. Գերապատուութիւնը քանի մը թեմական գործերու մասին նորէն Վսեմ. կուսակալին հետ տեսնուելով՝ փափաքուած լուծում մը ձեռք բերելու նպատակաւ կուսակալութեան կեդրոնը եկած է։ Յաջորդ օրը՝ կիրակի Կարմրակի մայր եկեղեցւոյն մէջ քարոզ մը խօսեցաւ։ Ունկնդիրք, որոնց թիւը հետզհետէ կ'աճէր, խորապէս ազդուած էին Բարգէն վարդապետի հոգեզունչ խօսքերէն և ուշադրութեամբ կը հետեւէին քարոզին, որ ամէն մասամբ շատ կը տարբերէր ցայն վայր խօսուածներէն։ Երեք քառորդ ժամէ աւելի տեւեց քարոզը, թողլով ժողովուրդը խոր հմայութեան մէջ։ Յաջորդ օր փափաք ունեցած էր տեսնելու Ամիրդոլոյ Թանգարանը, այս պատճառաւ Առաջ. Հօր ընկերակցութեամբ հոն գնաց և օրուան մեծագոյն մասը զոհեց պրպտելու հին, սակաւագիւտ ու բորբոսած գիրքերը։ Յաջողեցաւ իսկ բաւական բան կարդալ երկար տարիներէ ի վեր մնացած յիշատակարաններէ, վարդապետներու կենսագրութիւններէ և այլն։ Անկէ ետքը որբանոց գնաց, դարձեալ ընկերակցութեամբ Ն. Գերապատուութեան. աշակերտները դիմաւորութեան եկան մինչեւ դուռը և երգելով ընդունեցին Գեր. հիւրերը։ Բարգէն հայր սուրբ քննութեան ենթարկեց բարձրագոյն կարգի սաները և գոհ մնաց աշակերտներու քիչ ատենուան մէջ այդչափ յառաջդիմելուն համար։ Բարգէն վարդապետ պիտի շարունակէ իր շրջագայութիւնը։ Հաւանական է որ շաբթուս մեկնի իր պաշտօնատեղին, ծերունազարդ Հօրը հետ, որ հինգ օր առաջ քաղաքս եկաւ՝ Ս. Կարապետ ուխտի երթալու նպատակաւ»։

—Կեսարիոյ Առաջնորդ Տ. Տրդատ եպիսկոպոս Հոգեգալստեան տօնին օրը Կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանքի միաբաններէն Մամաս և Գալուստ սարկաւագները վարդապետ ձեռնադրեր է, առաջինը անուանելով Տրդատ և երկրորդը Սմբատ։

—Ռոտոսթոյի Գաւառ. Ժողովը արդար տնօրինութիւն մը ըրեր է անցեալ կիրակի օրուան նիստին մէջ, միաձայնութեամբ որոշելով նոր առաջնորդի ընտրութիւն չկատարել, և հետեւաբար Պատրիարքարանէն ղրկուած հրահանգ, ընտրելեաց ցանկ էն. մէկ կողմ դնելով, տեղւոյն աւագերէցը տեղապահ ընտրեր է։ Գաւառ. Ժողովոյ նոյն գումարումը տեղի ունեցեր է Ս. Փրկչի մատրան մէջ, Նախագահութեամբ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոսի և ատենապետութեամբ Տքդ. Մովսէս Տէր Նանեանի։ Ներկայ գտնուեր են 19 անդամներ, որոնք մեծամասնութիւն կը կազմեն։ Ատենադպիր էֆ.ն նախորդ նիստին ատենագրութիւնը կարդալէ յետոյ, կարդացեր է նաեւ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ տեղւոյն վարչութեան ուղղուած մէկ նամակը, որով կը հրամայէր Գաւառ. Ժողով գումարելով կատարել Նոր առաջնորդի ընտրութիւնը։ Ատեանը բացուելէ յետոյ, նախ ժողովականներու կողմէ հարցում ուղղուեր է նախագահ Սրբազան Հօր թէ՝ ո՞րքան ատենէ ի վեր հրաժարած է Ռոտոսթոյի Առաջնորդութենէն, Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս պատասխաներ է թէ գրեթէ երեք ամիսի չափ առաջ, «Այսինքն այն ատեն երբ Եգիպտոսէն իմ կամքս կը հարցնէին. հաւանութիւնս տալով՝ հրաժարականս տուի Կեդր. Վարչութեան»։ Բայց ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ Սրբազան Հա՛յր, այդ ընտրութեան հաւանութիւնն կուտաք, քանի որ բաւեցաւ թէ դուք այս թեմին առաջնորդն էք և միանգամայն ուխտած էք այս վիճակին առաջնորդը մնալ. այսուհանդերձ երբեք օր մը այդ նպատակաւ գանգատ մը ըրած չունիք ո՛չ այստեղ և ոչ Կեդր. Վարչութեան,—«Այո՛, ճիշդ է թէ գանգատ մը ըրած չունիմ, բայց խիղճս շարունակ կը տանջէր զիս, տեսնելով որ ժողովրդեան վրայ ծանր բեռ մը եղած եմ. օրինակի համար, միշտ Առաջնորդի պիտոյքի խնդրոյ յուզուիլը, և պարտքերու օր օրի բարդուիլը, 130 ոսկիի ծախուած հողի մը ստակին (որ անձեռնմխելի պիտի ըլլար), 90ը Առաջնորդարանի պիտոյից ծախսուիլը, որ այսօր այդ գումարը կատարելապէս ազգ. սնտուկին պարտքն է, ինչպէս նաեւ 73 ոսկի ամսականներէ սպահանջը (այս գումարին մէջն է նաեւ գաւառներու իւրաքանչիւրին ինկած բաժինը), թողէք այսուհետեւ ըլլալիք ծախքերու շարունակութիւնը. հապա 130 ոսկի Պատրիարքարանի մուգաթայի տուրքը, որ հակառակ Պատրիարքարանի սոփողական հրամաններուն՝ չենք կրցած գոնէ մաս մը բան ղրկել, ուստի իրաց այս վիճակին մէջ երբ Եգիպտոս մըն ալ առջեւս բացուեցաւ, դարձեալ կը կրկնեմ, ժողովուրդը այս բեռէն ազատելու համար ընդունեցի Եգիպտոսի առաջնորդութիւնը»։ Սոյն բացատրութիւնները լսուելէ վերջ ըսուեր է թէ՝ «Պատրիարքարանը մեր օրինական իրաւունքը անտես ըրած չէ՞ միթէ, առանց մեզի իմացնելու մեր առաջնորդը այլուր փոխադրելով»։

Այս խօսքերուն թէեւ շատեր ձայնակցեր են, բայց ատենապետ էֆ.ն վիճաբանութիւնը փակելու համար, ըսեր է թէ, իրաւ է որ մեր իրաւանց դէմ գործուած է, սակայն որովհետեւ կատարեալ անակնկալ իրողութեան մը առջեւ կը գտնուինք, ուստի Պատրիարքարանի դէմ գրաւոր ցաւերնիս յայտնելէ վերջ՝ անցնինք օրակարգին։ Ապա ձեռք առնուելով նոր առաջնորդի ընտրութեան խնդիրը, ինչպէս հրամայուած էր Կեդր. Վարչութենէն, պարտք վրայ ալ բաւական թեր ու դէմ կարծիքներ յայտնուելէ վերջ, միաձայնութեամբ որոշուեր է նոր առաջնորդի ընտրութիւն չկատարել, այլ միայն ժամանակ մը փոխանորդով բաւականանալ, և այս պաշտօնին համար ընտրեր են արդէն առաջն. փոխանորդ Մամբրէ խաչակիր քհ. Բիրազեանը։

ԱԶԴ

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ վագֆէն Բերա, Ասմալը Մէսճիտ Թաղ, Պօն Մարշէի վերի կողմը Սագա Չըգմազ փողոցին մէջ թիւ 5 փայտաշէն տունը, որ 66 կանգուն հողի վրայ շինուած է, երկու կողմ փողոց, և կը պարունակէ 5 սենեակ, 1 շիրվան, խոհանոց մը, ջրամբար և հոր մը, վագֆին տիրոջ կողմէ աճուրդով ծախու հանուած է։ Գնել փափաքողները պարտին թուականէս մինչեւ մէկ ամիս ներկայանալ յիշեալ եկեղեցւոյ Խնամակալութեան ամէն առտու ժամը 1էն մինչեւ 4։

2 Յունիս 1900 ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Ղալաթիա 615 3—6

Հեռագիր Այսօրուան

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 19 յունիս.—Չհաստատուեցաւ այն զրոյցը թէ Սէյմուր ծովակալը Թագուէն հեռացած ու Թիէն-Ցին վերադարձած ըլլայ։

—Թագուի ճակատամարտին ատեն Չինացիներէն չորս հարիւր հոգի մեռեր են։ Եւրոպացիները գրաւեր են չինական թորփիլանաւերը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Առնուած տեղեկութիւններուն նայելով մայր կայսրուհիին հրամանով է որ Թագուի ամրոցները կրակ ըրեր են միջազգային մարտանաւերուն վրայ։

—Ընդհանուր համոզում կայ թէ Պօքսըրներէն զատ, Մանտարիններն ալ ընդարձակ դաւադրութիւն մը կազմակերպած են օտարականներուն դէմ։

ԲԱՐԻԶ.—Լի-Հունկ-Չանկ Բէքին կանչուեր է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բէքինի եւրոպական դեսպանատուները ետ մղեցին Չինացիներուն յարձակումները։

—Լորտ Սոլզպէրի ճառ մը արտասանեց և Չինական գործերուն վրայ խօսելով պախարակեց միսիոնարներուն յաճախ ցոյց տուած չափազանց եռանդը որ չփոթութեանց պատճառ կ'ըլլայ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ.—Զրոյց կայ թէ Անգլիա անձնատուութեան պայմաններ առաջարկեր է Քրիւկէր նախագահին։

—Բարեյուսոյ Գլուխին Աֆրիքանտէրներու համաժողովը պախարակեց Անգլիոյ հետեւած քաղաքականութիւնը՝ Թրանսվալի հանդէպ և բանաձեւ մը քուէարկեց, պահանջելով երկու Հանրապետութեանց անկախութիւնը։

—Կ'ըսուի թէ Բարեյուսոյ Գլուխին նոր նախարարութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ Աֆրիքանտէրներուն դէմ։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.—Թագաւորը ընդունեց Բէլլու զօրավարին դահլիճին հրաժարականը և նոր նախարարութեան կազմութիւնը յանձնեց Պ. Սարաքոյի։ Ծայրայեղ ձախակողմեաններու ընթացքին պատճառով, Երեսփ. Ժողովին ատենապետ Պ. Կալլօ ալ հրաժարեցաւ։

ԹԷՓԷ ՊԱՇԻԻ ԹԱՏՐՈՆԸ

Ֆրանսական Օբէրէթի խումբը որ այս ամառ ներկայացումներ պիտի տայ Թէփէ Պաշիի Թատրոնին մէջ, երէկ մայրաքաղաքս հասաւ։ Այս տարի, Պ. Մէլիէ սքանչելի ընտրութիւն մը ըրած է, առաջնակարգ արուեստագէտներէ կազմուած խումբ մը ունենալու համար, այնպէս որ կարելի է հիմակուց գուշակել այն մեծ ընդունելութիւնը զոր թատրոնին ներկայացումները պիտի գտնեն առաջիկային։

Այդ ներկայացումներուն աւելի փայլ մը տալու համար, թատրոնը բոլորովին կերպարանափոխուած է, աւելցուած են սենեակներ և նստելու աւելի հանգստաւէտ վայրեր։ Գետինն ալ տախտակով ծածկուած է փոխանակ խիճի։ Թատրոնին լուսաւորութիւնն ալ լաւագոյն է այս տարի, նորագոյն լամբարներու շնորհիւ։

Պ. Մէլիէ բերել տուած է նաեւ Սինէմաթօկրաֆ մը՝ որ ձմեռնային թատրոնին մէջ պիտի հաստատուի Պ. Նորմանտէնի խնամքով։ Օրական երեք ներկայացում պիտի տրուի հոն, երկուքը ցերեկէն ետքը և հատ մըն ալ գիշերը։ Մուտքը պիտի ըլլայ 5 ղրուշ։ Հոն ամէն մարդ պիտի կրնայ տեսնել Բարիզի Ցուցահանդէսը և հարաւ-ափրիկեան պատերազմին դրուագները։ Պ. Մէլիէ դեռ ուրիշ շատ մը սիւրբրիզներ վերապահած է հանրութեան։

Առաջիկայ շաբաթ օր օբէրէթի խումբը պիտի տայ իր առաջին ներկայացումը Լը բըթի Տիւք (Le petit Duc)։ Գիներն են՝ օթեակ (4 աթոռով) 80 ղրշ. Թիկնաթոռ 20, սթալ 10, և աթոռները 5 ղրշ։

ԹԱՏՐՈՆ ԲՈՆՔՈՐՏԻԱ

Այս գիշեր Իտալական Օբէրայի խումբը պիտի տայ Ռիւյ Պլաս (Ruy Blas)։

ՏՕՔԹԷՕՐ ՊՐՈՒՔՆԸՐ
ՍԻՆԱՐՈՒԵԺ

Աչքերու ամէնէն ծանր բորբոքումները կը բժշկէ ներարկումներով (injections hypodermatique) ամէնէն նոր ընդունուած դրութեամբ և կատարեալ յաջողութեամբ։

Բժշկական խորհրդակցութիւն ամէն առաւօտ ժամը 9էն (ը.ե.) մինչեւ կէսօր, իր աշխատանոցին մէջ, Բերա Ասմալը Մէսճիտ փողոց թ. 44։ Փողոցին մուտքը ճիշդ մօտ է ռուսական դեսպանատան։

596 11—30

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	27 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	24	38
Ամէնէն վար գին	»	24	27 1/2
Ռումէլի Երկթ. զոգ.	Ֆր.	109	62
Ամէնէն բարձր գին	»	112	50
Ամէնէն վար գին	»	109	62 1/2

ԲԱՑՈՒՄ 7 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	24	27
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	109	50
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ ՕԹՕմ.		2	34
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	50
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	50
» ժուիսանս		205	—
» պարտաթ.		480	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		468	—
Թրանսվալ		77	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	10
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	23	87
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	59
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	22	05

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	110	06
Բոլ էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	06
Մէթալիք	»	25	30
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	0	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 Յունիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	100	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	—	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	22	75
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. զոց.	22	75
Օսմանեան Պանքա	12	12
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 0/0	40	—
» Մոնոբոլ	45	—
Պուլկարական 1888	83	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ	—	—
Տօմինիալ	104	—
Թրանսվալ	2	12
Այտըն Երկաթուղի	08	81
Փոխառութ. ըն	25	350

ԲԱՐԻԶ, 19 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 0/0		100	—
» » 3 1/2 0/0		101	—
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	87
) զոց.	»	22	87
» » » Բ.		—	—
» » » Գ.	»	26	59
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	543	—
Օսմանիէ	»	425	—
Ռումէլի Երկաթուղի	»	112	—
Օսմ. մաքսատուն	»	515	—
Օսմ. Ռէժի	»	306	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 0/0		481	—
Քրէտի Լիոնէ		1030	—
Իտալական Ռանթ	»	94	75
Սպանիական արտաքին	»	71	20
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		—	—
Թրանսվալ	»	78	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	130
Դրամագլուխ	»	03	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 19 Յունիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	22	85
Ռումէլիի երկաթուղի	112	50

ՊԷՐԼԻՆ, 19 Յունիս

Ռուպլը	»	216	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	110	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	270

ԱԶԴ
Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան

Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4 0/0 Բրիօրիթէի պարտաթուղթերը ունեցողներուն թէ 1890 ապրիլ 15/27ի կայս. հրովարտակին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, այն կտրոնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի չեն գանձուիր, պիտի ջնջուին։ Հետեւաբար նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 8 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1894 Սեպտ. 1/13ին լրացած է, եթէ մինչեւ 1900 օգոստոս 31/13 սեպտ. չգանձուին, Օսմ. Հանրային Պարտուց պիտի մնան։

* * *

Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանրային Պարտուց Թուղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1880 դեկտ. 8/20ի կայս. հրովարտակին Ե. յօդուածին Ե. հատուածին համաձայն, այն կտրոնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի չեն գանձուիր, պիտի ջնջուին։ Հետեւաբար թիւ 22 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1894 սեպտ. 1/13ին լրացած է, եթէ մինչեւ 1900 օգոստոս 31/13 սեպտեմբեր չգանձուին, Օսմ. Հանրային Պարտուց պիտի մնան, Ընդհ. Տնօրէնութիւն

19/1 Յունիս 1900
Կ. Պոլիս 9—13

ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ. — Օսմ. Պանքայի բաժնեթուղթ ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ՝ կանոնագրի Իթ. յօդուածին համաձայն, բաժնետէրերու ընդհ. ժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ յունիս 27ի (Ը. Ե.) չորեքշաբթի օրը, կէս օրէն վերջը ժամը մէկին, Լոնտոնի Օլտ Պրոտ փողոցին Վինչէսթըր Հաուզի մէջ, լսելու համար Վարչական Խորհուրդին տեղեկագիրը, ընդունելու 1899 դեկտեմբեր 31ին վերջացող տարեշրջանին հաշիւները, տրուելիք շահաբաժինը որոշելու և նոր Վարչական Խորհուրդ կազմելու համար։

Կանոնագրին Իէ. յօդուածին համաձայն առնուազն 30ական բաժնեթուղթ ունեցողները իրաւունք ունին մասնակցելու ընդհ. ժողովին, բայց պարտին իրենց բաժնեթուղթերը ի պահ թողուլ Օսմ. Պանքային Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին կամ մասնաճիւղերուն մէջ, ժողովին գումարման թուականէն 10 օր առաջ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլիս, 6 յունիս 1900 5—6

[illegible]
Կ. Պոլիս, 16 [illegible]
[illegible]
ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան Պանքայի

ՎԵՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Ճէլալ Պէյ խանի քով, թիւ 1.
Ջիֆտէ Սիլէր մաղազասը

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիչներ (գասըգ պաղը), տեսակ տեսակ սրսկներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոզգոբ) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի ակոյն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ
ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼԻ
SANTAL MIDY
ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ
Անմիջապէս կը ջնջէ արտահոսութիւնը. [illegible] 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յայտ [illegible] միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջոցաւ պատճառելու զոր սապոն կը բերեն անդամ և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։
Ամեն քաբսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։
Ամեն դեղարաններ

MEDAILLE EXPOSITION
EXPOSITION INTERNATIONALE BRUXELLES 1897
BRUXELLES 1897
COGNAC OMOURDJA
EXTRAIT DE VIN PUR
KONIAK OMOYPAZA
ΕΞ ΑΓΝΟΥ ΟΙΝΟΥ

ՈՒՄՈՒՐՃԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Ումուրճայի Գործարանը որ Պրուսէլի Արուեստահանդէսին չքադրամ ստացած է, չուզեր իր անարատ ու լաւ արտադրութեանց համար քիչ ատենուան մէջ ստացած վարկը ուրիշ գործարաններու պէս ճշմարտութեան հակառակող յայտարարութիւններով հռչակել. միայն սա լուրջ ճշմարտութիւնը կը ներկայացնէ անոնց որ հոգածու են իրենց առողջութեանը։

«Ստորագրեալներս կը յայտարարենք թէ ուշադրութեամբ քննած ենք Ումուրճայի ագարակին գործարանին արտադրութիւնները որոնք 1897ին Պրուսէլի Արուեստահանդէսին չքադրամին արժանացած են։ Արդարեւ գործարաններու մէկ քանի արտադրութիւնները միայն եթէ քննուին, արդիւնքը շատ սահմանափակ կ'ըլլայ. բայց նկատողութեան առնելով Հանրային Պարտքի վարչութեան ծանուցագիրները թէ Ումուրճայի Գործարանին արտադրութիւնները անարատ գինիէ շինուած են, նաեւ նկատողութեան առնելով այն պարագան թէ նոյն վարչութիւնը լուրջ ձեռնարկներ կ'ընէ իր հասոյթները ապահովցնելու համար, կը հաստատենք թէ նոյն Գործարանին բոլոր արտադրութիւնները անարատ գինիէ շինուած են. հետեւաբար տուինք ներկայ վկայականը։»

Վեհ. Սուլթանին քիմիագէտներէն
Պոնկովսքի, Սինկրոս ու Տոքթ. Ծանճի

Այդ արտադրութիւնները անարատ ըլլալնուն համար զինուորական հիւանդանոցներու մէջ կը գործածուին։

Վաճառման տեղերը.— Ընդհանուր կեդրոնատեղի Ղալաթիա Քարանթինա փողոց թիւ 4, Ըվտօքիոս էֆ. Թուրաճօղլու և Պոլիս Հասըր Իսկէլէսի Նիքոլաքի էֆ. Կէվէնճիօղլու։ Դիւրութեան համար մեծ ու փոքր ամաններու մէջ ալ կը ծախուին։ Օղիներուն գինն է օխան 10 ղրշ. 4 ու 7 տարուան գոնեաքներուն՝ 13. 6 ու 9 տարուան գինիներուն՝ 3։ Կը ծախուին նաեւ Պոլիս կամուրջին գլուխը Սուքիասեան վաճառատունը, Լանկա, Թուլումպա մէյտան ձեթավաճառ Բիրեաքօի վաճառատունը գին 4 ղրուշ։ Սիրքէճի՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան նախկին շէնքին մօտ՝ Միլաս։ Հասըր Իսկէլէսի Ճըխմազ մաքսատան մօտ՝ Զիրանէկլու։ Գոլու Պալըք Բազար Բէնիրճի փողոց՝ Նորկի Բագալլուոս։ Ղալաթիա՝ Քօօբէրաթիվ Ընկերութեան վաճառատունը։ Ղալաթիա Սանտըգճըլար՝ Քոսթի Միքա, Խարաճճը փողոց՝ Միխալաքի Թիէրիտի ու Քիւրէքճիլէր՝ Եանի Մօթրօուլօ։ Բերա Մեծ Փողոց Անատոլու խան Գառնիկ Սիմոնեան և Շիշլի Օսման Պէյ քազինոյին հանդէպ Բէրիքլի Վալիատի։ Նաեւ բոլոր նպարավաճառներու, դեղարաններու, հանրային պարտէզներու մէջ և Վոսփորի ամէն կողմերը։

ԱՆԶՆՈՒԵՐ ԿԻՆ

Ամուսինս պաղառութեան հետեւանքով սոսկալի հիւանդութեան մը ենթարկուեցաւ. ամէն բանէ կը դանէր ու ստամոքսը ոչինչ կ'ընդունէր. տեւական պնդութիւն մը կրակներու մէջ կը տոչորէր խեղճ մարդը որ չարունակ ջուր կ'ուզէր առանց կարող ըլլալու ծարաւը յագեցնել։ Գիշերները բնաւ չէր կրնար քնանալ և թէ քիչ մը միրփէր իսկ յանկարծական ոստումով մը անկողնին մէջ վեր կը ցատքէր և այսպէս կը տառապէր, բոլորովին նիհարցած ու յուսահատ։ Բժիշկները չաքարախտ կարծելով հանքային ջուրեր գրկեցին զայն և ես ու զաւակներս ամէն զոհողութիւն յանձն առինք մեր սիրեցեալ հիւանդին բժշկութեան համար. սակայն աւա՜ղ հիւանդութիւնը փոխանակ ընկճուելու հետզհետէ կը ծանրանար։

Օր մը լսեցի որ դրացի ծերուկ մը իր ստամոքսի հիւանդութենէն բժշկուեր է ՌՕՊԼԸՇՕ խմելով. ուստի տնմիջապէս շիշ մը գնեցի այս դեղէն և աղաչեցի ամուսնոյս որ ՌՕՊԼԸՇՕին ալ փորձն ընէ. սակայն հիւանդը որ դեղ փոխելէ զզուած էր, մերժեց և սկսաւ դիւրահաւանութիւնս ծաղրել։ Վերջապէս երկար թախանձանքներով յաջողեցայ խմցնել գաւաթ մը ՌՕՊԼԸՇՕ որուն ցոյց տուած անմիջական բարուոքումը ու թեթեւցումը. յոյս ներշնչեցին ամուսնոյս և քիչ յետոյ աղաչեց որ երկրորդ գաւաթ մը եւս տամ. այսպէս շարունակելով ՌՊԼԸՇՕՆ երկու շաբաթ վերջը հիւանդութիւնը սկսաւ աստիճանաբար բժշկուիլ, ախորժակը բացուեցաւ, մարսողութիւնը ու բնական պէտքերը կանոնաւորուեցան և վեց ամիս ետքը հիւանդութենէն բնաւ հետք չմնաց

Բարիզ մատամ Սլտա տիւ Մօրէլ,

ՌՕՊԼԸՇՕՆ ձկան իւղի տեղ կը տրուի փոքրիկ տղոց և խիստ օգտակար արդիւնք կուտենայ. կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։
466 Ա 11—13

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՍՑԻՆ
Ըստ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվէրբուլ և Արեւելք միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթօն	2403
Ուլտոնիա	7268	Ադլաս	2393
Բաւօնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալօնիա	5517	Թարիֆա	2246
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2044
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մօրօգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գադալօնիա	4815		

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

Գործարանին նշանը

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և լիմֆօսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սքրաֆիւլա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՑԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարը ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՅՐԼ. 531

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Դօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Դօնիօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրաւօ	1076	Տրապօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	811	Տինտօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5541	Օնիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրադօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1214	Ֆիտօ	954	Քօլրինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Գադօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօյօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Ըէտօ	1850
Գլիօ	2691	Կոլիկէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Հօրաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղղուած է։

Քլիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 9ին և 24ին հոս կը սպասուի։

Իակօ շոգենաւը, նաւապետ Եէյց, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 20ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ. գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՃՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եանընի զարեչրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպուքճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն՝ ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Ց. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !! 197

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET Dᴱ COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթական երթեւեկութիւնք
Ն. 6/19 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 7 20 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիայի, Բօրթ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիրեա)։
Ե 8 21 Օտէսա ժամը 6ին միջօրէէն առաջ
8 21 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր 9/22 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 533

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Յունիս 25ին Մինկրէլի, Անատոլուի եկեր.
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յունիս 20ին Անատոլի, Սամսոն, Տրապիզոն Բաթում և Նովօրօսիսք։
» 26ին Մինկրէլի, Մարսիլիա։
Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թոփ Հանէ Քարափին վրայ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվէրբուլ և Արեւելեան միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան
Ռումէնեան	10500	Էճիբշիըն
Քէսդրիան	10500	Ըրժ.ըն
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան
Պոստոնիան	8000	Ալզաշիըն
Վիրճինիան	8000	Լէօպիան
Ֆալէրնիան	3700	Մինեօ
Վալօնիան	3700	Օրօրդօ
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն
Ցապիան	3500	

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իր ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 հին տեղը մաքսատան

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

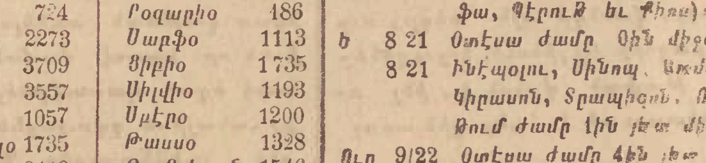

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Կ. ՊՈԼՍԷՆ — ՔԻՒՉԻՒՔ ՉԷՔՄԷՃԷ
1900 Մայիս 1էն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

Թիւ / ԿԱՅԱՐԱՆ	8	10	12	*62	14	16	*18	20	22	*24	26	*28	30	*32	*34	36	*33	40	42	*44	46	48	50	52	54
	Առաւօտէն մինչեւ կէս օր											ՄԵԿՆՈՒՄ							Կէս օրէն մինչեւ իրիկուն						
Կ. Պոլիս	6 14	6 45	7 19	7 38	8 14	8 48	9 13	10 10	10 38	11 09	12	1	1 37	2 05	3 02	3 32	4 20	4 50	5 18	5 46	6 14	6 47	7 10	7 42	8 42
Գում-Գաբու	6 27	6 55	7 29	7 54	8 29	8 58	9 28	10 2	10 48	11 19	12 10	1 10	1 47	2 15	3 12	3 42	4 30	5	5 28	5 56	6 24	6 57	7 20	7 53	8 52
Եէնի-Գաբու	6 31	6 59	7 33		8 33	9 02	9 32	10 24	10 52	11 23	12 14	1 14	1 51	2 19	3 16	3 46	4 34	5 04		6	6 28		7 24	7 57	8 56
Սամաթիա	6 36	7 05	7 39		8 39	9 07	9 37	10 29	10 57	11 28	12 19	1 19	1 56	2 24	3 22	3 51	4 39	5 09		6 05	6 33		7 29	8 02	9 01
Եէտի-Գուլէ	6 41	7 08	7 44	8 13	8 44	9 13	9 44	10 34	11	11 33	12 23	1 24	1 59	2 29	3 26	3 56	4 44	5 14		6 10	6 38		7 34	8 07	9 06
Մագրիքէօյ	6 56		8 02	8 34	9 01	9 26	9 56	10 46		11 45	12 36	1 36		2 41	3 41	4 09	4 59	5 27	5 46	6 25	6 48	7 15	7 46	8 19	9 21
Այ-Ստէֆանոս	7 06		8 12	8 50	9 11		10 07	10 56		11 57		1 48		2 51	3 51		5 11		5 56	6 35		7 25	7 58	8 29	9 31
Քիւչիւք-Չէքմէճէ				9			10 15			12 05		1 56					5 19						8 06		

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

Թիւ / ԿԱՅԱՐԱՆ	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	**43	45	**47	49	51	** 3	61	55	**57
	Առաւօտէն մինչեւ կէս օր												ՄԵԿՆՈՒՄ						Կէս օրէն մինչեւ իրիկուն							
Քիւչիւք-Չէքմէճէ			7 04								10 25			12 16		2 16							6 5	6 47		
Այ-Ստէֆանոս	6 15	6 46	7 15	7 52		8 14	8 51		9 42		10 36		11 31	12 27		2 27		3 31		4 45		6 12	6 36	7 01		8 05
Մաքրիքէօյ	6 27	6 58	7 27	8 64		8 27	9 30		9 54	10 0	10 48		11 43	12 39	1 47	2 39		3 43	4 30	4 57	5 53	6 24	6 48	7 21	7 53	8 17
Եէտի-Գուլէ	6 39	7 13	7 42		8 17	8 42		9 16	10 05	10 32	11 03	11 31	11 55	12 54	1 59	2 56	3 25	3 54	4 42	5 1	6 08	6 39	7 05	7 44	8 05	8 33
Սամաթիա	6 3	7 17	7 6		8 21	8 46		9 20	10 09	10 36	11 07	1 35	11 59	12 58	2 03	3	3 29	3 57	4 46	5 16	6 12	6 43	7 08		8 09	8 37
Եէնի-Գաբու	6 48	7 22	7 51		8 26	8 51		9 25	10 14	10 41	11 12	1 40	12 04	1 03	2 08	3 05	3 35	4 02	4 51	5 21	6 17	6 49	7 13		8 14	8 43
Գում-Գաբու	6 53	7 27	7 56	8 22	8 31	8 56	9 21	9 30	10 18	10 46	11 17	11 4	12 08	1 08	2 13	3 10	3 40	4 07	4 58	5 26	6 22	6 55	7 18	7 58	8 4	8 50
Կ. Պոլիս	7 01	7 35	8 04	8 30	8 3	9 04	9 29	9 38	10 26	10 54	11 25	11 53	12 16	1 16	2 21	3 18	3 48	4 15	5 06	5 34	6 3	7 03	7 26	8 07	8 3	8 58

* Այսթէֆանոսի եւ Քիւչիւք Չէքմէճէի միջեւ ուրբաթ եւ կիրակի օրերը բանող այս կառախումբերուն ծանուցումը զատ ստորեւ հրատարակուած է։
** Քիւչիւք Չէքմէճէի եւ Այսթէֆանոսի միջեւ ուրբաթ եւ կիրակի օրերը բանող այս կառախումբերուն ծանուցումը՝ զատ ստորեւ հրատարակուած է։
Ա.Ձ.Դ.—Մինչեւ նոր ծանուցում, 8, 12, 26, 40, 44, 13, 35, 47, 49 եւ 51 թիւով կառախումբերը՝ միայն մէկ վայրկեան Չէյթուն Պուրնին պիտի կենան։
Այնչափ լայնածաւալ չեղող բեռեր՝ առանց բայառութեան ամէն կառախումբ պիտի ընդունին. իսկ լայնածաւալ եղող բեռերը՝ միմիայն 61 եւ 62 թիւով կառախումբերը պիտի ընդունին։
Արեւելեան եւրոպայի ժամանակը՝ Կ. Պոլսոյ ժամացոյցին հետ բաղդատմամբ չորս վայրկեան տռաջ է։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՄԵԿՆՈՂ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐԸ (Ուրբաթ եւ կիրակի օրերը)

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԹԻՒԵՐԸ / ԿԱՅԱՐԱՆ	62	18	24	28	32	34	38	44
			Մեկնում					
Այսթէֆանոս	8 50	10 07	11 57	1 48	2 53	3 53	5 11	6 37
Ֆլօրիա	9 —	10 16	12 06	1 58	3 03	4 03	5 21	6 45
Քիւչիւք Չէքմէճէ	9 02	10 18	12 08	2 —	3 05	4 05	5 23	6 47

Կ. ՊՈԼԻՍ ԺԱՄԱՆՈՂ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐԸ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԹԻՒԵՐԸ / ԿԱՅԱՐԱՆ	43	47	53	57
		Մեկնում		
Քիւչիւք Չէքմէճէ	3 20	4 28	6 18	7 41
Ֆլօրիա	— —	4 35	6 26	7 49
Այսթէֆանոս	3 29	4 43	6 34	7 57

—)(33)(—

ԹԷՈՏՈՐ ՈՒԱԴՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

Բ.

ԿՆՈՍՏԻԿԵԱՆՑ ԼՈՒՍԱՓԱՅԼ ԽԱՉԸ

9

—Ոչ, Հէնրի, յարեց. մտածել թէ ատանկ վէճ մը պիտի ունենայի՛ր. քու սիրելի հօրդ գերեզմանը բռնաբարուած. ու սկսաւ հեծեծել։ «Բայց Աստուած մը կայ երկինքին մէջ,» աւելցուց, ոտքի ելլելով հանդիսապէս։ Ով որ այս ոճիրը գործած է Աստուծոյ և այս մարդուն դէմ, պիտի անիծէ իր ծնած օրը։—Ոչ մէկ ապաշխարանք կամ աղօթք կրնայ ջնջել անէծքը մեռած մարդուն որ անիրաւուած է ապաքէն — այսպէս կ'ըսէր մօրաքրոջս կալլէսի մէջ, և այսպէս կ'ըսէ նաև Սինֆին,—անէծքը կ'իյնայ չարագործին ու իր զաւակաց վրայ։ Այն աղաղակը զոր լսեցի, վրէժխնդրութեան ձայնն էր և հօրդ գերեզմանէն կուգար։»

—Ամենավատ գողութիւն մըն է լոկ, ըսի։ Գողով անէծքին բնականաբար չարիք մը հասցնելու համար երախայի մը չունեչին չափ անկարող է։» Ու նորէն շուրջս կը նայէր անձկագին տեսնելու համար թէ ո՛ւր էր Վինի դիակը որ գիտէի թէ այն տեղուանքը ըլլալու էր։

—Ոչ, Հէնրի, յարեց Ուինիֆրէտ. մտիկ ըրէ սա բառերուն, քու հօրդ և Աստուածաշունչին այս ահաւոր խօսքերուն.

Եւ աչքերուն մօտեցուց բոլորուած մագաղաթը ու սկսաւ կարդալ բարձրաձայն այնքան սարսափահար շեշտով մը որ իր ձայնը չէր կարծես։

«Այն որ այս գերեզմանը բռնաբարէ, այն որ գողնայ այս ճմայեկը, որ օրհնուած է իբր սիրոյ կապ մը իմ եւ ճանճուցեալ կնոջս միջեւ, այն որ այս խաչին վրայ սրբապիղծ ձեռք մը ձգի դնել, անիծեալ ըլլայ Աստուծմէ, անիծեալ ըլլայ Սէրէ, անիծեալ ինէ, Ֆիլիփ Օլուինէ, որ հոս կը ճանգչիմ...

«Թող անոր վրայ գթացող չըլլայ, թող անոր վրայ կարեկցող չգտնուի. . . իր զաւկները թափառական ըլլան եւ իրենց ճացը մուրան, ու հեռու անապատ տեղերէ գտնեն զայն։»

—Թակարդին մէջ եմ հիմա. մտածեցի ակռաներս կրճտելով։

—Ինչ ահաւոր անէծք, ըսաւ դողալով. անոր վրայ խորհիլն իսկ գլխս կ'ահավեկէ։ Ինչ տաժանելի բան, չարունակեց, որ զաւակներն ալ իրենց հօր յանցանքին համար անիծուած ըլլան։

—Բայց, Ուինիֆրէտ, այսպէսով չեն անիծուիր անոնք, գոչեցի։ Քստմնելի աւելորդապաշտութիւն մ'է ամբողջ, մարդուն անխելք սուտերէն մին։

—Հէնրի, ըսաւ, իմ անակնամութենէս վիրաւորուած, ճշմարիտ է, Աստուածաշունչն այնպէս կ'ըսէ. և ամէն կեանք նոյնը կը հաստատէ։ Ախ, կը զարմանամ ո՞ր թշուառը գործեց սրբապղծութեան մեղքը և ինչու չգթաց իր խեղճ զաւկներուն վրայ։

Մինչ կը խօսէր ան, կամաց մը գետնէն վերցուցի պզտիկ տուփը ուրկէ դուրս սահած էր թուղթը՝ անկումին ուժէն։ Ուինիֆրէտ չտեսաւ ու գրպանս դրի զայն։

—Հէնրի, շատ կը վշտակցիմ քեզ համար, ըսաւ նորէն Ուինիֆրէտ, ու եկաւ ձեռքս բռնեց։

Կը վշտակցէ՛ր ինծ համար. բայց ո՛ւր էր հօրը դիակը։ Այս մտածումն էր որ կը զարհուրեցնէր զիս. փլատակներուն մէջ պիտի գտնէինք զայն. ի՞նչ ընել պէտք էր։ Հոսանքին պատճառաւ ալ չէինք կրնար ետ դառնալ դէպ ի Ֆլինթի հրուանդանը։ Ցցուած փլատակներէն հարկ էր անցնիլ և վայրկեան մը ուշանալու ատեն չէր։ Եթէ քիչ մը իսկ դանդաղէինք հոսանքը կրնար բռնել զմեզ Մաուգթապի Գօվին մէջ և այն ատեն ոչ ոք կարող էր մեզի ազատել։ Ենթադրել թէ փլատակներուն քովէն անցած ատեն գտնէինք իր հօրը անշունչ դիակը՛։ Գաղափարն իսկ անտանելի էր։ «Եւ սակայն, փառք Աստուծոյ,» կը մտածէի, «այն ատեն ալ չպիտի ճանչնայ ամէնէն գէշ ճշմարտութիւնը. պիտի տեսնէ իր հօրը դիակը որ ժայռին հետ վար ինկած է, բայց անոր վրայ չպիտի ուզէ դնել սրբապղծութեան մեղքն ու անէծքը։

Մինչ ես գետնէն կը վերցնէի թուղթը որ դուրս թափած էր տուփէն, Ուինիֆրէտ յարեց.

—Չեմ կրնար մտքէս վանել այդ ահաւոր անէծքը. մտածել թէ կողոպտողին զաւակները անիծուած պիտի ըլլան Աստուծմէ, անիծեալ պիտի ըլլան քու հօրմէդ, և սակայն ինծի չափ անմեղ են։

—Լաւ ես է մոռնալ զայն, լսի, անշարժ կենալով. վասն զի չէի համարձակեր շարժիլ դէպ ի փլատակները։

—Պէտք է յառաջանանք, Հէնրի, դիտելու համար հոսանքը որ անսովոր կերպով բարձրացած է այս գիշեր։ Տեսայ որ ետ կը դառնայիր, վասն զի Ֆլինթի հրուանդանը արդէն իսկ ջուրին տակ ծածկուած է։

—Այո, ըսի. պէտք է որ քեզի հետ Նիտըլ հրուանդանը դառնանք, բայց գալով սրբապղծութեան, մեր մտքէն վանենք զայն։ Լաւ ես է մոռնալ բան մը, որմէ կարելի չըլլար խուսափիլ։»

Ցետոյ զգուշութեամբ դարձայ փլատակին անկիւնը՝ ճամբայ բանալով Ուինիֆրէտին որ ինծի կը հետեւէր. Նոյն պահուն աչքիս առջև պարզուեցաւ տեսարան մը որուն յուշքումը արիւնս սառեցուց և որ մինչև հիմա մտքէս չելներ երբեք։ Ծովեզրին մակերեւոյթէն իբր 12 ոտք վեր, գերեզմանատունէն վար սահած կանանչ սարաւանդի մը եւ որ մինչև կէս մէջքը թաղուած կը մնար Վինի դիակը՝ հողի, տապանաքարերու, ծառերու, թուփերու, ոսկորներու և ջախջախուած դագաղներու խառնակոյտի մը մէջտեղ։ Ուղղահայեաց կերպով ցցուած էր, գարշելիօրէն այլակերպ դիմագիծերով, իբր սարսափահար, գանկը ջախջախուած՝ տապանաքարի մը անկումէն։ Իր կուրծքին վրայ կը փայլէին ոսկեակները, ադամանդներն ու զմրուխտները խաչին որ կը շողար լուսնին լոյսով, և որ գիտակից կեանքով մը օժտուած էր կարծես։ Ցայտնի էր որ ստորերկեայ դամբարանէն դուրս իր ճամբան խարխափելով փնտռած ատեն խաչը վիզէն վար կախած էր, որպէսզի ձեռքերը ազատ ըլլան։ Սարսուռ մը անցաւ բովանդակ մարմինս վրայէն, այս տեսարանին առջեւ՝ որուն հանդէպ չանթահար պիտի ըլլար Ուինիֆրէտ և կամ պիտի խելագարէր։ Բայց դեռ անկիւնը դարձած չէր և ես ժամանակ ունէի ետ դառնալ և Ուինիֆրէտին ու այդ տեսարանին միջեւ պատուար մը ըլլալ։ Շուքը տեսաւ զայն և սարսափէն փփրալով զայն կ'ուզէր ցոյց տալ։

—Ներողութի՛ւն, Ուինիֆրէտ, ըսի, անոր վրայ իյնալով ու ետ մղելով զայն

Ցետոյ ուժաթափ մնացի երբ բովանդակ չարաշուք դէպքը երեւակայութեան առջեւ ցցուեցաւ։ Եթէ հօգին զանգուածները ուրիշ եղանակով մը ինկած ըլլային կրնայի չթողուլ որ Ուինիֆրէտ տեսնէ քստմնելի տեսարանին ամէնէն անգութ յատկանիշը, խաչը, իր հօրը սրբապղծութեան ապացոյցը։ Կրնայի թերեւս պատրուակով մը թողուլ զանի փլատակին բաւանդին աջին կողմը և անկիւնը դառնալով վերցնել հողակոյտն ու հանել որ կը շողար քստմնելի ծաղրանքով դիակին կուրծքին վրայ և լուսնին լոյսին մէջ կը ցոլացնէր բոցեղէն լոյսի մը Ասով հանդերձ, մէկ նայուածքով սած էի թէ անիկա ընելէ առաջ հարկ սահուն խոտերով ծածկուած պատէ վրայ ելլել, վասն զի գերեզմանատունէն հողին մեծագոյն մասը անջատուած բոլորովին. Ինկած ատեն կիսովին ռակ կողմը դարձած և ապա վար էր քովնտի, այնպէս որ վեր տեսնէր միայն գրեթէ ուղղահայեաց 12 ոտք բարձր դալարագեղ զանգուածին ժանեձեւ ծայրին ուին մէջեւ սեղմուած էր դիակը տալով թէ ժայռին ճեղքը այն պահուն ուր այդ ճեղքը կը նար հողին անկումէն։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ

(Շարունակելի)